A BIZOTTSÁG (EU) 2019/2120 HATÁROZATA

(2019. június 24.)

a Belgium által a JCDecaux Belgium Publicité javára végrehajtott SA.33078 (2015/C) (ex 2015/NN) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2019) 4466. számú dokumentummal történt)

(Csak a francia és a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)d

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felszólította az érdekelteket, hogy nyújtsák be észrevételeiket az említett rendelkezéseknek megfelelően ([1]), és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) A Clear Channel Belgium (a továbbiakban: CCB) 2011. április 19-én kelt és 2011. április 26-án iktatott levelében panaszt nyújtott be a Bizottsághoz a belga állam ellen a versenytársa, a JCDecaux Street Furniture Belgium (a továbbiakban: JCD) – régi nevén JCDecaux Belgium Publicité SA – javára feltételezetten odaítélt jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatást illetően.

(2) 2013. május 29-én a Bizottsághoz másodízben is panasz érkezett a JCD számára feltételezetten odaítélt jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatásra vonatkozóan. A panasztevő (a továbbiakban: második panaszos) kérte, hogy személyazonosságát bizalmasan kezeljék.

(3) A Bizottság 2015. március 24-én kelt levelével értesítette Belgiumot, hogy a fent említett feltételezett támogatási intézkedésekkel kapcsolatosan az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott.

(4) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) 2015. június 19-én tették közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában ([2]). A Bizottság felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére a szóban forgó feltételezett állami támogatási intézkedésekkel kapcsolatban.

(5) Belgium észrevételeit 2015. július 21-én nyújtotta be. A Bizottság a CCB írásos észrevételeit 2015. július 16-án, a személyazonosságának bizalmas kezelését kérő második panaszos és a JCD írásos észrevételeit pedig 2015. július 17-én kapta meg. A Bizottság 2015. július 24-én és augusztus 13-án kelt levelében továbbította az érintett felek észrevételeit az eljárás megindításáról szóló, 2015. augusztus 13-i határozatról. Belgium a fenti észrevételekhez fűzött megjegyzéseit 2015. október 2-i levelében juttatta el a Bizottsághoz.

(6) A belga hatóságokkal, a JCD-vel és a CCB-vel további megbeszélésekre és eszmecserére is sor került. E tekintetben a Bizottság 2016. április 15-én tájékoztatási felkérést küldött Belgiumnak és az érintett feleknek. Belgium a tájékoztatási felkérésre 2016. június 20-án válaszolt, és utólagos észrevételeit 2017. január 26-án, 2017. február 20-án, 2017. március 20-án és 2019. január 23-án küldte el.

(7) A CCB utólagos észrevételeit 2015. december 1-jén, 2016. május 23-án, 2016. szeptember 20-án és 2017. március 24-én továbbította. A JCD utólagos észrevételeit 2015. október 12-én, 2016. március 29-én, 2016. július 15-én és 2017. május 16-án továbbította.

([1]) HL C 203., 2015.6.19., 12 o.
([2]) Ugyanott.

(8) A CCB által az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozattal kapcsolatos, 2015. július 16-án benyújtott észrevételek egy további panaszt is tartalmaztak a JCD ellen.

2. **PANASZOK LEÍRÁSA**

2.1. **A CCB mint panaszos és a JCD mint a támogatások feltételezett kedvezményezettje**

(9) A CCB és a JCD a belga köztéri hirdetési piac legjelentősebb szereplői közé tartoznak. Mindkét társaság valamely, a nagy és kis méretű köztéri hirdetések ágazatában tevékenykedő nemzetközi csoport tagja.

(10) A CCB a CC MEDIA Holding nemzetközi csoport leányvállalata; az egyesült államokbeli székhellyel rendelkező csoport, amely a Clear Channel Communication Inc. multinacionális vállalat tulajdonosa, 28 országban van jelen Európában, Ázsia csendes-óceáni térségében és Latin-Amerikában. Belgiumban a CCB több ezer kis és nagy méretű hirdetési felületet forgalmaz; továbbá utcabútorok és önkiszolgáló rendszerű kerékpárkölcsönzők rendelkezésre bocsátásával és kezelésével kapcsolatos tevékenységeket végez.

(11) A JCD a JCDecaux SA francia jog hatálya alá tartozó társaság belga leányvállalata, amely globális szereplőként van jelen a köztéri hirdetési szektorban, valamint az utcabútorok rendelkezésre bocsátásának, kihelyezésének és karbantartásának, illetve az önkiszolgáló rendszerű kerékpárkölcsönzők rendelkezésre bocsátásának és kezelésének piacán.

(12) A CCB által tett panasz, amely e határozat ([3]) tárgyát képezi, az alább ismertetett két részre tagolódik. A második panaszos által benyújtott panasz csak a második részre vonatkozik.

2.2. **Az 1984. évi szerződés szerinti hirdetési felületekről szóló rész**

2.2.1. *Háttér*

(13) Brüsszel város ([4]) és a JCD között 1984-ben és 1999-ben két szerződés jött létre hirdetési felületek Brüsszel városban történő felállítására. A két szerződés értelmében a város az utcabútorok kihelyezését hirdetési felületekkel ellentételezi, melyek megközelítőleg 2 m^2 nagyságú, hirdetésmegjelenítésre alkalmas hordozófelületek (egy vagy két reklámfelületi oldallal, a minden oldalon továbbítóberendezéssel ellátott hirdetési felületek esetében pedig akár hat oldallal). Belgiumban a kisformátumú hirdetésmegjelenítés sajátossága, hogy a kis méretű táblákat általában utcabútorokba integrálják.

(14) A panasz tárgyát képező két szerződés eltérő jellemzőkkel bír; a különbségeket az alábbiakban ismertetjük.

(15) Az 1984-ben 15 éves időtartamra kötött szerződés (a továbbiakban: az 1984. évi szerződés) értelmében a JCD hirdetési céllal buszmegállókban utasvárókat („abribus”), valamint utcabútorokat („mupi”) állíthatott fel és hasznosíthatott (a két reklámfelületi oldalból az egyik Brüsszel város számára volt fenntartva, míg a másikat a JCD használhatta reklámok elhelyezésére), a következő feltételek mellett:

i. a szerződés értelmében a JCD-nek a hozzá tartozó reklámtáblák után semmiféle bérleti, igénybevételi vagy egyéb díjat nem kellett fizetnie Brüsszel város számára, ugyanakkor bizonyos számú természetbeni juttatást kellett teljesítenie a város javára: szemeteseket, nyilvános mosdókat és elektronikus újságokat kellett ingyenesen rendelkezésre bocsátania, és különböző – általános jellegű, idegenforgalmi, szálláshelyeket és gyalogos útvonalakat ábrázoló – térképeket kellett készítenie Brüsszel városról;

ii. a felületeket az 1984. évi szerződés teljes tartama – 15 év (1984–1999) – alatt lehetett elhelyezni, és 15 éven keresztül lehetett hasznosítani. Következésképpen 1999-ben, az 1984. évi szerződés megszűnésekor a szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületek között nagy számban voltak olyanok, amelyek 15 éves hasznosítási időszakuk lejártáig még hasznosíthatók voltak.

([3]) Ez a határozat nem terjed ki a CCB által benyújtott – a (8) preambulumbekezdésben említett – további panaszra, amely az 1999. évi szerződés által érintett felületekkel kapcsolatos, és amely nem képezte a hivatalos vizsgálati eljárás tárgyát (lásd továbbá a (69) preambulumbekezdést).

([4]) Brüsszel város a hivatalos neve a Brüsszel fővárosi régió központjában található településnek. Brüsszel várost 18, szorosan egymásba fonódó település veszi körül, egyetlen nagy adminisztratív egységként alkotva meg Brüsszel fővárosi régiót. Brüsszel fővárosi régió saját kormánnyal és parlamenttel rendelkezik. Körülbelül 1 200 000 lakosú városi környezetről van szó, melynek részei egyetlen kerületet alkotnak, ennek közismert neve Brüsszel.

(16) Azt követően, hogy a JCD megnyerte Brüsszel város pályázatát a tájékoztatási céllal kihelyezett, részben hirdetési célokra is használható utcabútorok, utasvárók, valamint reklámok elhelyezésére szolgáló hordozók beszerzésére, kihelyezésére, karbantartására és kezelésére, az 1984. évi szerződést felváltotta az 1999. október 14-i szerződés (a továbbiakban: az 1999. évi szerződés).

(17) Noha az 1999. évi szerződés tárgyát is az 1984. évihez hasonló utcabútorok képezik, az 1999. évi (15 éves időtartamra szóló) szerződés a következőket írja elő:

i. az említett szerződésben érintett új utcabútorok Brüsszel város tulajdonát képezik ([5]), és a JCD havi bérleti díjat fizet azok hirdetési célú használatáért;

ii. minden olyan régi utcabútort, amelyet Brüsszel város és a JCD között kötött előző megállapodások alapján állítottak fel, a JCD-nek el kellett távolítania. Az 1984. évi szerződés által érintett azon utcabútorok helyzetének figyelembevétele érdekében, amelyek 15 éves hasznosítási időszaka még folyamatban volt, egy, az 1999. évi szerződéshez csatolt ütemterv (a továbbiakban: 10. melléklet) pontosan meghatározta azokat az időpontokat (1999 és 2010 között), amikor a szóban forgó különböző reklámtáblákat el kell távolítani. A 10. melléklet 282 „abribus" utasvárót és 198 hirdetési felületet sorol fel, melyekre továbbra is az 1984. évi szerződés vonatkozik, feltüntetve azok elhelyezkedését és eltávolításuk időpontját.

2.2.2. *A panasz tárgya*

(18) A CCB úgy ítéli meg, hogy a JCD összeegyeztethetetlen állami támogatásban részesült azáltal, hogy az 1984. évi szerződés szerinti bizonyos reklámfelületeket az 1999. évi szerződésben megállapított lebontási határidőn túlmenően továbbra is hasznosítja anélkül, hogy Brüsszel városnak ezért bérleti díjat vagy adót fizetne.

2.3. **A Villo!-ról szóló rész**

2.3.1. *Háttér*

(19) Brüsszel fővárosi régió a területén folyó környezetbarát közlekedés lehetőségeinek bővítése érdekében úgy határozott, hogy közterületen automatizált önkiszolgáló kerékpárkölcsönzési rendszert létesít.

(20) E célból a régió 2008. március 15-én pályázatot hirdetett, amelyet 2008. november 13-án a JCD nyert meg. Brüsszel fővárosi régió 2008. december 5-én közszolgáltatási koncessziós megállapodást kötött a JCD-vel a Villo automatikus kerékpárkölcsönzési rendszer Brüsszel fővárosi régió területén történő hasznosításáról (a továbbiakban: Villo-megállapodás) összesen 15 éves időtartamra (melyet 2011-ben a megállapodás végrehajtásának késedelme miatt két évvel meghosszabbítottak). A megállapodás az alábbiakat írta elő:

i. automatizált kerékpárkölcsönzési rendszer felállítása és kezelése (egy 2009. november 16-án megkezdett első fázisban 2500 kerékpárt befogadó 200 állomás üzembe helyezése, amely egy 2011-ben kezdődő második fázisban 5000 kerékpárra bővítendő), egy összesen 15 éves (2026-ig tartó) időtartamra;

ii. hirdetési felületek kezelése és hasznosítása a kerékpárkölcsönzési rendszer finanszírozására, az ügyfelek által fizetett összeg kiegészítéseként. Ennek fényében a JCD a kerékpárállomásokra integrált hirdetési felületeket és különálló, elszigetelt felületeket hasznosít (ami elsősorban 2 m^2-es és 8 m^2-es reklámfelületeket érint).

(21) A koncesszió összforgalmának teljes időtartamára becsült összege megközelítőleg [100–150] millió EUR. A bevételek nagyjából [30–40] %-a a felhasználóktól származik, a többi reklámbevétel.

(22) Ezenfelül a Villo-megállapodásról szóló tárgyalás keretében a régió a JCD javára bizonyos, a pályázati felhívásban nem említett pénzügyi intézkedéseket ([6]) ítélt meg:

i. 8 m^2-es hirdetésfelületek használata esetén mentesség a Brüsszel fővárosi régióban közterület igénybevételéért fizetendő díj alól; a mentesség összegének felső határa [50 000–150 000] EUR/év ([7]);

([5]) A leszállított, teljesen felszerelt, kihelyezett és működőképes termékenként megfizetett nettó átalányár ellenében.

([6]) Ezeket az intézkedéseket a Villo-megállapodás 2011. június 9-én született módosító záradéka sorolja fel.

([7]) Az igénybevételi díj felületenként […] EUR/év. A JCD által megfizetendő díj maximális mértéke a mentesség igénybevétele nélkül [50 000–150 000] EUR ([…] darab 8 m^2-es felület szorozva […] EUR-val) lett volna.

ii. a regionális adókat érintő méltányossági záradék (a regionális adók módosulásainak kompenzálására): az intézkedés azon az elven alapul, hogy a JCD kártalanítható a regionális adók esetleges emelkedéséért; e záradék alkalmazására ugyanakkor soha nem került sor;

iii. az áraknak a helyi adók fényében történő felülvizsgálatáról szóló záradék (a helyi adók emelésének kompenzálására): amennyiben a helyi adók 75 EUR/m² fölé emelkednek, a JCD az emelkedés kompenzálására kártalanításban részesül; a belga hatóságok az említett záradékban előirányzott kártalanítás éves összegét eredetileg [250 000–350 000] EUR-ban maximalizálták ([8]).

2.3.2. *A panasz tárgya*

(23) A CCB és a második panaszos szerint a JCD a Villo-megállapodás finanszírozásán keresztül állami támogatásban részesült.

(24) A panaszosok szerint a finanszírozási eszközök összessége (a hirdetési felületek hasznosítása és a JCD javára hozott további intézkedések) állami támogatást képez.

(25) Ráadásul szerintük ezek az állami támogatások nem tekinthetők a belső piaccal összeegyeztethetőnek a közszolgáltatás ellentételezésére vonatkozó uniós szabályok és különösen a 2012/21/EU bizottsági határozat ([9]) (a továbbiakban: az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat) alapján, mivel szerintük a JCD-t jelentősen túlkompenzálták (különös tekintettel a rendelkezésére bocsátott hirdetési felületek túl nagy számára).

3. AZ 1984. ÉVI SZERZŐDÉS SZERINTI HIRDETÉSI FELÜLETEKRŐL SZÓLÓ RÉSZ ELEMZÉSE

3.1. Az eljárás megindítását indokoló tényezők

(26) A Bizottság az 1984. évi szerződés értelmében Brüsszel város területén felállított és az eltávolítás előirányzott (az 1999. évi szerződés 10. mellékletében megadott) időpontján túl is fenntartott egyes hirdetési felületek JCD általi hasznosítását illetően úgy ítélte meg, hogy mivel az állami támogatásokhoz fűződő kumulatív kritériumok teljesültek, következésképpen ez az intézkedés az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése szerint állami támogatásnak minősül.

(27) mivel a támogatások összeegyeztethetőnek nyilvánításához szükséges feltételek egyike sem tűnt előre teljesítettnek, a Bizottság úgy határozott, hogy megindítja az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdésében előírt eljárást.

3.2. Az érdekelt felek által tett észrevételek az eljárás megindításáról szóló határozatra

(28) A Bizottság megkapta a CCB és a JCD alábbiakban összefoglalt észrevételeit.

3.2.1. *A CCB által tett észrevételek*

(29) Az eljárás megindításáról szóló határozatra válaszul a CCB kijelenti, hogy egyetért a Bizottság elemzésével, miszerint az 1984. évi szerződés értelmében Brüsszel város területén kihelyezett és az előirányzott eltávolítási időponton túl bérleti díj vagy adó fizetése nélkül fenntartott számos hirdetési felület JCD általi hasznosítása az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, és összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

(30) A CCB továbbá osztja a Bizottság véleményét, miszerint komoly kétségek merülnek fel azon kompenzációs mechanizmus valóságosságával és relevanciájával kapcsolatban, amelyre a belga hatóságok hivatkoztak a vitatott hirdetési felületek előirányzott eltávolítási időponton túli fenntartását igazolandó. A CCB szerint a belga hatóságok semmilyen bizonyítékkal nem szolgálnak arra nézve, hogy ezt a kompenzációs mechanizmust már a kérdéses felületek illegális fenntartása előtt hivatalosan bevezették volna.

([8]) Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (82) preambulumbekezdését.

([9]) A Bizottság 2012/21/EU határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.).

(31) A CCB felhívja a figyelmet, hogy szerinte az előny, amelyhez a JCD az 1984. évi szerződés szerinti hirdetési felületek előirányzott eltávolítási időpontját meghaladó hasznosításával jutott, kamatok nélkül több mint 2 150 000 EUR. A CCB fenti véleménye két, 2007. december 3-i és 2009. december 21-i dátummal saját megrendelésére készült hatósági jegyzőkönyvön alapul, amelyek az 1984. évi szerződés keretében kihelyezett és az említett időpontokban még meglévő utcabútorok listáját tartalmazzák. A CCB jelzi továbbá, hogy úgy véli, a tény, miszerint a belga hatóságok maguk is a CCB által megrendelt, fent említett hatósági jegyzőkönyvekre támaszkodnak (lásd 3.3.2. szakasz), azt bizonyítja, hogy az eredetileg előirányzott időpontokon túl fenntartott hirdetési felületekre vonatkozóan nem történt pontos nyomon követés, és a JCD-nek biztosított előny kiszámolásánál – a belga hatóságok ellenkező bizonyítéka hiányában – 86 hirdetési felületet kell figyelembe venni, ami 119 reklámfelületi oldalt jelent.

(32) Végül a CCB támogatja a Bizottság azon elemzését, miszerint 2002-től – függetlenül az eredeti szerződéstől – a hirdetési felületek után adót kellett volna fizetni. Tehát az 1984. évi szerződés keretében kihelyezett egyes hirdetési felületek idő előtti eltávolítása nem jelenti azt, hogy a JCD veszített volna adómegtakarításából, hiszen ezek az adók mindenképpen esedékesek lettek volna ezen felületekre, ha nem távolítják el őket, ami miatt nem állja meg a helyét az az érv, miszerint az előirányzott időpont előtti és utáni eltávolítások a szóban forgó adókat illetően kompenzálják egymást. A CBB megerősíti azon állítását is, miszerint a JCD javára biztosított fent említett adómentességek a belga köztéri hirdetési piacon jelentős versenytorzulást idéznek elő, és hátrányos versenyhelyzetet teremtenek, mivel a JCD versenytársainak, köztük a CCB-nek reklámadót kellett fizetniük a Brüsszel város területén általuk hasznosított hirdetési felületek után.

(33) A CCB felhívja a figyelmet, hogy a Cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) egy 2016. április 29-i ítéletében ([10]) úgy határozott, miszerint a JCD nem tartotta be az 1999. évi szerződéshez kapcsolódó különös dokumentáció 10. mellékletében előirányzott eltávolítási időpontokat, és Brüsszel város közterületén található számos hirdetési felületet hasznosított több éven keresztül jogcím és jogalap nélkül. A CCB felhívja továbbá a figyelmet arra, hogy a bíróság elutasította a JCD által fenntartott érvet, miszerint az idő előtti eltávolítások kompenzációt jelentenek a késedelmes eltávolításokkal szemben.

(34) A CCB úgy találja, hogy azon reklámbevételek, amelyek a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időpontokon túl fenntartott hirdetési felületek kereskedelmi hasznosításából származnak, állami forrásokat is képezhetnének, hiszen ezeket a hirdetési felületeket az állam maga is hasznosíthatná.

(35) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozat kapcsán 2015. július 16-án elküldött észrevételeiben a CCB további panaszt küldött a JCD ellen azon adók miatt, amelyeket a JCD az 1999. évi szerződés által érintett hirdetési felületekre vonatkozóan nem fizetett meg a belga államnak.

3.2.2. *A JCD által benyújtott észrevételek*

(36) Az eljárás megindításáról szóló határozatra tett, 2015. július 17-i észrevételeiben a JCD arra emlékeztet, hogy az állami hatóság (jelen esetben Brüsszel város) köteles megőrizni a gazdasági egyensúlyt azok között a szerződések között, melyekben szerződő félként részt vesz. Ugyanakkor a JCD szerint az érintett hirdetési felületeknek az előirányzott időpont előtti eltávolításából fakadó reklámbevétel-kiesés kompenzálására, valamint az 1984. évi szerződés gazdasági egyensúlyának garantálására Brüsszel város logikus módon engedélyezte az 1984. évi szerződés által érintett, azonos számú további hirdetési felület fenntartását és hasznosítását. A JCD ennek kapcsán kijelenti, hogy a kompenzáció megkérdőjelezhetetlenül reális, és különféle bizonyítékokkal – köztük az előzetes vizsgálati szakasz keretében Brüsszel város által benyújtott számos beadvánnyal és írásos dokumentummal – alátámasztható.

(37) A JCD szerint a szóban forgó hirdetési felületek hasznosítása soha nem tartozott az 1999. évi szerződés hatálya alá; bizonyos utcabútorok fenntartása az 1984. évi szerződés végrehajtásának keretében, a legcsekélyebb közforrás-átruházás nélkül történt. A szóban forgó utcabútoroknak az eltávolítás előirányzott időpontján túli fenntartása az állami forrásokat tekintve semleges, hiszen az ugyanazon szerződés által szabályozott más utcabútorok idő előtti eltávolítása kompenzálja azt.

(38) A JCD szerint magából a kompenzáció elvéből következik, hogy a határidőn túl fenntartott utcabútorok hirdetési célú hasznosításának ugyanazon rendszer alapján kellett történnie, mint az idő előtt eltávolított hirdetési felületeké, ami nem más, mint az 1984. évi szerződés.

([10]) A Cour d'appel de Bruxelles (9. tanács) 2016. április 29-i ítélete, 2011/AR/140. A Cour d'appel de Bruxelles elvetette az utcabútorok felcserélésével kapcsolatos érvet, és pontosította, hogy a felcserélést az 1984. évi és 1999. évi szerződések nem írták elő és nem is engedélyezték, és azt a város az 1999. évi szerződés megkötésekor sem hagyta jóvá utólag.

(39) Ennélfogva a JCD vitatja azt az állítást, miszerint a Brüsszel várossal szabályosan kötött szerződések keretében történő közforrás-átruházás eredményeképpen szelektív előnyben részesült volna. A JCD úgy tekinti, hogy nem volt része az 1999. évi szerződés értelmében bérletidíj- és adómegtakarításban, a szóban forgó szolgáltatások pedig közszolgáltatási feladatnak minősülnek.

(40) Különös tekintettel a bérletidíj-fizetés alóli mentességre, amely a JCD szerint az 1984. évi szerződés által szabályozott kompenzációs mechanizmussal magyarázható.

(41) Ami az adómentességet illeti, Brüsszel város azon álláspontja, miszerint – a hirdetési felületekkel ellentétben – kizárólag az utcabútorokkal kapcsolatos szerződések vonatkozásában nem szed be adót, a JCD szerint teljes mértékben következetes, az említett szerződések gazdasági egyensúlyának megőrzését szolgáló hozzáállás, mivel sem az 1984. évi, sem pedig az 1999. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületek nem voltak adókötelesek, függetlenül a Brüsszel város által 2002-ben elfogadott adórendelettől.

(42) A JCD szerint Brüsszel város a közterületen található ideiglenes jellegű hirdetések tárgyában első ízben ténylegesen csak a 2002-es pénzügyi évre fogadott el adórendeletet (2001. október 17-i adórendelet), az 1984. évi szerződés pedig 1999-ben lejárt. Következésképpen ez az adó nem alkalmazandó az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó felületek hirdetési célú hasznosítására, még akkor sem, ha azt a 2002-es és az azt követő pénzügyi évek során meghosszabbították. A JCD szerint ezen felületek adómentessége nem jelenthet szelektív előnyt a szerződésben részt vevő fél javára, mivel általános alapelvet tükröz, és a JCD számára nem biztosít kedvezőbb elbánást bármely hasonló helyzetben lévő vállalkozáshoz képest, következésképpen nem támaszthatja alá állami támogatás fennállásának létezését.

(43) Ezenfelül abban az elméleti esetben, ha adófizetési kötelezettség lett volna alkalmazandó erre a szerződésre, az 1984. évi szerződés feltételeit az említett szerződésben foglaltaknak megfelelően felül kellett volna vizsgálni.

(44) Az 1999. évi szerződés hatálya alá tartozó felületeket illetően a JCD úgy véli, hogy azok hirdetési célú hasznosítására sem vonatkozik reklámadó-fizetési kötelezettség. A Brüsszel város által 2002-ben elfogadott reklámadó-rendelet valóban nem lenne alkalmazandó, mivel a JCD már havi bérleti díjat fizet a hirdetési célú hordozók használatáért, ami az 1999. évi szerződés értelmében a hirdetési felületek hirdetési célú hasznosítására kivetett egyetlen adóteher. Egyébiránt ebben az adórendeletben kifejezetten szerepel Brüsszel város hirdetési felületeinek – és ezáltal az 1999. évi szerződés felületeinek – adómentessége.

(45) Ezen érvek alátámasztására a JCD két, 2016. november 4-én hozott ítéletet nyújtott be a Bizottságnak, melyekben a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli frankofón elsőfokú bíróság) elfogadta, hogy a JCD az 1999. október 14-én neki odaítélt szerződés teljesítése keretében a város területén kihelyezett, Brüsszel városhoz tartozó hirdetési felületek után nem köteles helyi reklámadót fizetni. Ezen ítéletekben elrendelték tehát a 2009–2012. pénzügyi évekre fizetendő összegek visszatérítését.

(46) A JCD fenntartja azon álláspontját, hogy abban a feltételezett esetben, ha a fent említett kompenzációs mechanizmus esetlegesen egyensúlytalanságot eredményezett volna a JCD javára, ez a feltételes egyensúlytalanság nem erősítette volna a JCD versenyhelyzetét a versenytársaival szemben az érintett piacokon, mivel jelentéktelen nagyságrendű lett volna.

(47) A JCD szerint ez a feltételezett egyensúlytalanság nem nehezítette volna meg az említett piacokra való belépést más tagállamokban székhellyel rendelkező vállalkozások számára. A JCD egyébiránt emlékeztet arra, hogy a Bizottság már úgy ítélte meg, hogy bizonyos intézkedések kizárólag helyi szinten jártak hatással, és így nem befolyásolták a tagállamok közötti cseréket.

3.3. **A Belgium által előterjesztett észrevételek**

3.3.1. *Belgium észrevételei az eljárás megindításáról szóló határozatról*

(48) A belga hatóságok elismerik, hogy a JCD az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó bizonyos reklámtáblákat az 1999. évi szerződés által előirányzott, annak 10. mellékletében rögzített elbontási időpontokon túl is hasznosított. Ezekért a hirdetési felületekért a JCD nem fizetett sem bérleti díjat, sem adót Brüsszel város számára, ellentétben az 1999. évi szerződés tárgyát képező reklámtáblákkal, amelyekre a szerződés kezdetétől fogva kellett bérleti díjat fizetni, és adókat is szedtek be utánuk, bár ez utóbbit csak 2009-től kezdődően ([11]). Ez a helyzet 2011 augusztusáig tartott, amikor az utolsó hirdetési felületeket is elbontották.

([11]) Brüsszel város 2001 októberében fogadta el első rendeletét a közterületek magáncélú kereskedelmi igénybevételéről (a közterekeken ideiglenes jelleggel elhelyezett hirdetésekre kivetett reklámadóról szóló, 2001. október 17-i adórendelet), mely rendelet 2002 januárjában lépett hatályba, azonban a belga hatóságok az 1999. évi szerződés tárgyát képező hirdetési felületekre vonatkozóan csak a 2009-es adóévtől kezdődően követeltek adófizetést.

(49) A belga hatóságok nem vitatják, hogy az intézkedések nekik és különösen Brüsszel városának tudhatók be. Tulajdonképpen magyarázatként még arról is tájékoztatnak, hogy az 1984. évi szerződés tárgyát képező felületeknek a 10. mellékletben előirányzott időpontokon túli fenntartását annak érdekében fogadták el, hogy megőrizzék a JCD-vel kötött szerződés egyensúlyát, mivel más felületeket Brüsszel város kérésére – elsősorban esztétikai célból – idő előtt eltávolítottak, hogy más, preferált típusú felületeket, történetesen új, Art Nouveau stílusú utcabútorokat helyezzenek ki.

(50) A belga hatóságok úgy tartják, hogy a fent említett felületek idő előtti eltávolítása veszteséget okozott a JCD számára, amely lemondott ezekről a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időpontig sem bérleti díjat, sem adófizetést nem igénylő felületekről, és e veszteség ellentételezéseként elfogadható volt, hogy más felületeket a tervezettnél hosszabb ideig fenntartsanak, és ezen felületekért a JCD-t sem bérleti díj, sem adó ne terhelje.

(51) A belga hatóságok elismerik, hogy összeségében nézve a JCD gazdasági előnyben részesült, de kizárólag az idő előtt (azaz az eltávolításuk tervezett időpontja előtt) elbontott felületek száma és a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időponton túl fenntartott felületek száma közötti egyensúlytalanság miatt. Az 1984-ben Brüsszel város és a JCD között létrejött megállapodás 4.5. cikke előírta, hogy a reklámok elhelyezésére szolgáló hordozók és az „abribus" utasvárók tekintetében a JCD mentesül a bérleti, az igénybevételi és egyéb díjak megfizetése alól. A belga hatóságok szerint a mentesség elemzésekor figyelembe kell venni, hogy a megállapodás aláírása idején Brüsszel város nem fogadott el olyan rendeletet, amely adót vetett volna ki a reklámhordozókra.

(52) A belga hatóságok úgy vélik, hogy a JCD egyrészt bérletidíj- és adómegtakarításról mondott le azáltal, hogy elfogadta a felületek idő előtti eltávolítását, másrészt viszont bérleti díjat és adót takarított meg azáltal, hogy egyes felületeket a tervezett eltávolítási időpontokon túl fenntartott. Kiszámítva az idő előtti eltávolítások miatt a JCD által elveszített megtakarítások és a 10. mellékletben előirányzottnál hosszabb ideig megtartott felületek révén nyert többletmegtakarítások közötti különbséget, a belga hatóságok szerint a JCD az 1999 decembere és 2011 közé eső időszakban mindössze legfeljebb [100 000–150 000] EUR gazdasági előnyhöz jutott.

(53) E tekintetben a belga hatóságok azzal érveltek, hogy az intézkedés könnyedén az 1998/2006/EK bizottsági rendelet ([12]) (a továbbiakban: a 2006-os *de minimis* rendelet) hatálya alá eshet. Ez a rendelet ténylegesen előírja, hogy bizonyos csekély (három pénzügyi év alatt kevesebb, mint 200 000 EUR) összegű támogatások úgy tekintendők, hogy nem befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet, tehát esetükben nem teljesül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi kritérium.

(54) A belga hatóságok egyébiránt pontosításokat tesznek a CCB bizonyos, az eljárás megindításáról szóló határozat tárgyát képező állításaival kapcsolatban. Elsősorban megjegyzik, hogy a CCB azon alapbecslése, miszerint 86 felületről van szó, hibás, hiszen a CCB hatósági jegyzőkönyvei (lásd (31) preambulumbekezdés) 80 felületet sorolnak fel. Egyébiránt a CCB bizonyos felületeket tévesen „abribus" utasváróként írt le, holott a város információs tábláiról volt szó. Másodsorban a bérleti díjak összegének becslését illetően a CCB az indexálást hibásan, nem a Brüsszel város szerint helyes időpont – a szerződés évfordulójának napja – szerint végezte el ([13]). Harmadsorban a CCB a JCD által fizetendő adóösszeg becslésénél is követett el hibákat.

3.3.2. *Belgium észrevételei az érdekelt felek észrevételeivel kapcsolatban*

(55) 2015. október 2-i írásbeli észrevételeikben a belga hatóságok pontosítják, hogy az a tény, miszerint Brüsszel város nem hajtotta be a JCD által az 1999. évi szerződés értelmében fizetendő adókat, pedig bírósági eljárások voltak folyamatban, nem annak az eredménye, hogy Brüsszel város előnyt biztosított volna a JCD-nek, hanem a belga jognak és a belga bíróságok ítéleteinek alkalmazásából fakad, melyek értelmében a helyi önkormányzat nem hajthat végre lefoglalást vagy adóbehajtást azon adórészre vonatkozóan, amely meghaladja a kétségtelenül esedékes összeget. Amikor egy fellebbezés – a JCD által benyújtotthoz hasonlóan – az adó teljes összegére vonatkozik, a

([12]) A Bizottság 1998/2006/EK rendelete (2006. december 15.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 379., 2006.12.28., 5–10. o.), mely rendelet a támogatás nyújtása idején alkalmazandó volt.

([13]) Az 1999. évi szerződés 12. cikke meghatározza a bérleti díj módosulásának képletét, és megállapítja, hogy az ajánlatkérő elfogadja azt (azaz az évforduló napja szerinti indexálást). Ugyanazon cikk meghatározza a havi bérleti díj kiszámításához szükséges alapadatokat.

lefoglalás vagy a behajtás lehetetlennek bizonyul. Ez a helyzet – a CCB állításával ellentétben – nem jelenti azt, hogy az adófizetésre kötelezett személyt, aki pert indított, mentesítik az adó alól. Egyébiránt az adókat – még ha vitatottak is – számviteli szempontból működési költségként kell felvenni. Ezért semmilyen állami támogatás nem származhat abból, hogy Brüsszel város nem hajtotta be a JCD-t terhelő adókat, amelyek bírósági eljárások tárgyát képezik.

(56) A bizottsági szolgálatok 2016. április 15-i levelében feltett kérdésekre válaszként a belga hatóságok 2016. június 20-i írásbeli észrevételeikben megerősítették, hogy Brüsszel város csak a 2009. adóévtől kezdődően kezdte el adóztatni az 1999. október 14-én odaítélt szerződés végrehajtásának keretében kihelyezett hirdetési felületeket. Ugyanakkor a köztereken ideiglenes jelleggel elhelyezett hirdetésekre vonatkozó, 2001. október 17-i adórendelet óta Brüsszel város adót állapított meg a köztereken ideiglenes jelleggel elhelyezett hirdetésekre, és kizárólag saját hirdetései számára biztosított adómentességet ([14]). A belga hatóságok hangsúlyozzák, hogy a hirdetési felületekre alkalmazandó adórendeletek első ízben csak 2002. január 1-jén léptek hatályba, így a 2001-es évre egyáltalán nem kellett adót fizetni, és kijelentik, hogy a szóban forgó adórendeletek alkalmazandók az 1999. évi szerződés hatálya alá tartozó felületekre.

(57) A belga hatóságok tájékoztatnak továbbá arról, hogy Brüsszel város a 2002–2008-as adóévben nem szedte be az említett adóknak megfelelő összegeket. Ez a helyzet abból a tényből fakad, hogy a város eredetileg úgy ítélte meg, hogy az 1999. évi szerződés végrehajtása keretében kihelyezett hirdetési felületek, amelyek hozzá tartoztak és amelyeket a JCD hasznosított, a 2001. október 17-i adórendeletnek a kizárólag Brüsszel város saját hirdetéseire vonatkozó adómentességet előíró 5. cikke alkalmazásában nem adóztathatók. Ezenfelül a 2006. december 18-i adórendeletbe és az azt követő adórendeletekbe beillesztettek egy olyan mentességet, amely kifejezetten Brüsszel város, illetve a város által létrehozott vagy annak alárendelt szervezetek hirdetési felületeire irányult.

(58) Az első adóbeszedés 2011. július 29-én történt, és a 2009-es adóévre vonatkozott. A 2014. április 3-i rendelettel azóta már eltörölt 1996. december 24-i törvény 6. cikke alkalmazásában nem volt lehetséges az adófizetést az adóév január 1-jétől számított több mint hároméves időszakra visszamenőleg érvényesíteni.

(59) A belga hatóságok kijelentik, hogy Brüsszel város úgy döntött, nem alkalmazza többé a mentességet, mivel úgy találja, hogy más hirdetési felületek hasznosítóival szemben méltánytalan helyzetet teremt, ha a hirdetési felületekre kizárólag amiatt nyújt mentességet, mert azok Brüsszel városhoz tartoznak, pedig a hasznosításukat nem is a város végzi. Brüsszel város szerint ugyan indokolható lenne a saját szükségleteire vagy az általa létrehozott vagy neki alárendelt szervezetek igényeire használt hirdetési eszközök adómentessége, ugyanakkor nem indokolható a mentesség, ha a felületeket egy harmadik fél – különösen egy, a kültéri reklámozás területén tevékenykedő kereskedelmi vállalkozás – hasznosítja.

(60) Az adórendeletben előírt mentesség tulajdonképpeni célja elkerülni, hogy a városnak önmagát kelljen adóztatnia, ami nem járna számára semmiféle többletbevétellel, viszont megnövelné a pénzügyi osztálya által végzendő adminisztrációs munkát, pedig minden adórendelet célja, hogy az adóhatóság további pénzügyi eszközökhöz juthasson. Mindazonáltal – ahogyan azt a belga hatóságok 2017. február 20-án a Bizottság 2017. február 14-i kiegészítő kérdéseire benyújtott észrevételeikben kifejtették – Brüsszel város saját maga soha nem hasznosított hirdetési felületeket. A hasznosításra mindig harmadik fél közbenjárásával került sor. Brüsszel városhoz kizárólag azok a hirdetési felületek tartoznak, amelyek az 1999. október 14-én a JCD-nek odaítélt szerződés tárgyát képezik. Az 1999. évi szerződés lejártával újabb pályázatot írtak ki, amelyet a CCB nyert meg, és lett ezáltal a jelenlegi nyertes ajánlattevő. A jelenleg hatályban lévő szerződés alapján a CCB-nek a hirdetési felületekért bérleti díjat és az alkalmazandó adókat kell megfizetnie.

([14]) Pontosabban a 2001. október 17-i adórendelet 5. cikke adómentességet ír elő történetesen a város vagy a város által létrehozott, finanszírozott vagy annak alárendelt szervezetek hirdetéseire vonatkozóan.

(61) A belga hatóságok tájékoztatnak arról, hogy azok az üzemeltetők, amelyek saját hirdetési felületüket használják, kizárólag az esedékes adókat fizetik meg, bérleti díjat pedig csak akkor, ha a felületek Brüsszel városhoz tartoznak. A szóban forgó bérleti díj semmi esetre sem helyettesíti az ilyen felületekre kivetett adókat. A bérleti díj tulajdonképpen a Brüsszel városhoz tartozó felületek hasznosítási jogának ellentételezése. Bérleti díj fizetésének hiányában a szolgáltatók ingyenesen hasznosíthatnák Brüsszel város hirdetési felületeit, ugyanakkor ez utóbbinak kellene viselnie a felületek beszerzésének költségeit. Logikus tehát, hogy a szolgáltatóknak bérleti díjat kell fizetniük. Ugyanakkor azoknak a szolgáltatóknak, amelyek nem Brüsszel város hirdetési felületeit hasznosítják, a hirdetési felületek elkészítésével vagy beszerzésével járó beruházásokat teljes mértékben maguknak kell vállalniuk.

(62) A belga hatóságok kifejtik, hogy a 2016. november 4-i két ítéletben a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles elfogadta, hogy a JCD a 2009–2012. évi adórendeletek 9. cikkének rendelkezései szerint nem tartozott helyi reklámadót fizetni az 1999. október 14-én a JCD-nek odaítélt szerződés teljesítése során Brüsszel város területén kihelyezett és a városhoz tartozó hirdetési felületek tekintetében. A fent említett ítéletekben elrendelték tehát a 2009–2012. pénzügyi évekre fizetendő összegek visszatérítését.

(63) A belga hatóságok is megerősítik, hogy Brüsszel város fellebbezett a 2016. november 4-i két ítélet ellen, melyek közül az egyik a 2009–2010. adóévekre, a másik pedig a 2011–2012. adóévekre vonatkozott. A fellebbezési eljárás során, mely jelenleg is folyamatban van, Brüsszel város kijelentette, hogy a bíróság által az adórendelet 9. cikkére adott értelmezés, mely szerint az említett cikk a JCD számára adómentességet biztosított, megkérdőjelezte annak az EUMSZ 106. és 107. cikkével való összeegyeztethetőségét.

(64) Brüsszel város ugyanakkor egyáltalán nem szedett be az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó, és az előirányzott eltávolítási időponton túl fenntartott hirdetési felületekre fizetendő adókat.

(65) A belga hatóságok kijelentik, nem tudják meghatározni, hogy a 2002. január 1. és 2010. augusztus 21. közötti időszak során mekkora lett volna a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időponton túl fenntartott felületekre fizetendő bérleti díjak és adók összege.

3.4. **Az intézkedések alkalmazása**

3.4.1. *Az 1984. évi szerződés szerinti hirdetési felületekről szóló rész: jelen határozat tárgya*

(66) A Bizottság elemzése kizárólag az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó felületek használati időn túli fenntartását érinti, nem pedig magát az 1984. évi szerződést. Ezt nevezetesen az a tény igazolja, hogy az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet ([15]) 17. cikkének megfelelően a Bizottság nem rendelheti el azon támogatások visszatérítését, amelyek esetében az odaítélésük időpontjához képest számított tízéves jogvesztő határidő lejárt.

(67) Az 1984. évi szerződés értelmében felállított felületeket az 1984. évi szerződés érvényességi időszakának végéig (azaz 1999-ig) lehetett kihelyezni és 15 éven keresztül (tehát akár 2014-ig) hasznosítani. Ezért az 1984. évi szerződés révén az említett felületekre vonatkozó támogatást – feltételezve, hogy a 107. cikk (1) bekezdése szerinti valamennyi kumulatív kritérium teljesül – csak akkor lehetett nyújtani, amikor a JCD megkapta a brüsszeli hatóságok engedélyét a szóban forgó felületek kihelyezésre, tehát az említett szerződés lejártának éve – 1999 – előtt. Így a JCD-nek nyújtott minden esetleges támogatás több mint 10 évvel azelőtt történt, hogy a Bizottság – 2011. szeptember 15-én – először kért volna tájékoztatást a belga hatóságoktól.

(68) Ezzel ellentétben, ami az 1984. évi szerződés tárgyát képező felületeknek az 1999. évi szerződés 10. mellékletében előirányzott időponton túli, bérletidíj- és adófizetés nélküli fenntartását illeti, egy esetlegesen a JCD javára nyújtott támogatásra e körülmények között akkor került volna sor, ha a belga hatóságok (hallgatólagosan) engedélyezik, hogy a JCD ne tartsa be az említett mellékletben szereplő ütemtervet. Az alábbi bizottsági elemzés csak azt az intézkedést vizsgálja, amelyben az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó felületeknek a 10. mellékletben előirányzott időponton túli fenntartása olyan állami támogatást jelent, amelyhez a JCD 2001. szeptember 15. után (vagyis az (EU) 2015/1589 rendeletének 17. cikkében említett elévülési időn belül) jutott.

(69) Ez a határozat nem érinti azt a kérdést, hogy állami támogatásnak minősül-e az 1999. évi szerződés hatálya alá tartozó felületek vonatkozásában a belga állam által a JCD-nek biztosított adómentesség; ez a kérdés nem tartozik az eljárás megindításáról szóló határozat tárgyköréhez.

([15]) A Tanács (EU) 2015/1589 rendelete (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 248., 2015.9.24., 9. o.).

3.4.2. *Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállása*

(70) Az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének rendelkezései szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(71) Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ahhoz, hogy valamely intézkedés az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „állami támogatásnak" minősüljön, valamennyi alábbi feltétel teljesülése szükséges: i. az intézkedés az államnak tudható be és finanszírozása állami forrásból történik; ii. a kedvezményezettje számára szelektív gazdasági előnyt biztosít; iii. az intézkedés torzítja a versenyt vagy annak torzításával fenyeget; iv. alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet ([16]).

3.4.2.1. Az államnak való betudhatóság és állami források

(72) Annak érdekében, hogy egy intézkedés az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatást jelentsen, állami vagy állami forrásból történő beavatkozásnak kell történnie. Az állami források magukban foglalják a közszféra minden forrását ([17]), ideértve az államon belüli (decentralizált, szövetségi, regionális vagy más) egységek forrásait ([18]).

(73) Az állami forrásokból közvetlenül vagy közvetve nyújtott előnyök az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak tekinthetők. Az állami forrásból nyújtott előny negatív formában is megnyilvánulhat a hatóságok bevételkiesése esetében. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az olyan forrásokról való lemondás, amelyeket elvben vissza kellett volna fizetni az állami költségvetésnek, állami források átruházásának minősül. Hasonlóképpen, az olyan beavatkozások, amelyek csökkentik a vállalkozások költségvetésére általában nehezedő terheket, állami forrásoknak minősülhetnek ([19]).

Az államnak való betudhatóság

(74) A belga hatóságok nem vitatják, hogy az intézkedés nekik (és különösen Brüsszel városnak) tudható be. Magyarázatul hozzáfűzik, hogy az 1984. évi szerződés hatálya alá eső felületeknek a 10. mellékletben előirányzott időpontokon túli fenntartását annak érdekében fogadták el, hogy megőrizzék a JCD-vel kötött szerződés egyensúlyát, mivel más felületeket Brüsszel város kérésére – elsősorban esztétikai célból – idő előtt eltávolítottak, hogy más, preferált típusú felületeket helyezzenek ki (lásd (49) preambulumbekezdés).

Állami források

(75) A belga hatóságok azt is elismerik, hogy a hirdetési felületeknek a 10. mellékletben előirányzott időpontokon túli fenntartása Brüsszel városnak bevételkiesést okozott az ezek után a hirdetési felületek után be nem szedett bérleti díjak és adók tekintetében, mely felületeket normális esetben az 1999. évi szerződés hatálya alá eső, bérletidíj- és adófizetési kötelezettséggel járó hirdetési felületekkel helyettesítettek volna.

(76) Ennélfogva nem vitatott, hogy az, hogy a JCD az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó némely hirdetési felületet a 10. mellékletben előirányzott időpontokon túl is fenntartotta, a belga államnak tudható be, amely emiatt állami forrásokról mondott le. Ezen állami források (azaz azon bérleti díjak és adók, amelyekről Brüsszel város lemondott) számszerűsítése kapcsán a Bizottság és a belga állam ugyanakkor eltérő álláspontot képvisel (lásd a 3.4.5. szakaszt).

([16]) A Bíróság 2010. szeptember 2-i ítélete, Bizottság kontra Deutsche Post, C-399/08 P, ECLI:EU:C:2010:481, 39. pont és az idézett ítélkezési gyakorlat; a Bíróság 2016. december 21-i ítélete, Bizottság kontra Hansestadt Lübeck, C524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, 40. pont; a Bíróság 2016. december 21-i ítélete, Bizottság kontra World Duty Free Group SA és társai, C20/15 P és C21/15 P, ECLI:EU:C:2016:981, 53. pont; valamint a Bíróság 2017. szeptember 20-i ítélete, Bizottság kontra Frucona Kosice, C-300/16 P, ECLI:EU:C:2017:706, 19. pont.

([17]) Az Elsőfokú Bíróság 1996. december 12-i ítélete, Compagnie nationale Air France kontra az Európai Közösségek Bizottsága, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, 56. pont.

([18]) A Bíróság 1987. október 14-i ítélete, Németországi Szövetségi Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, C 248/84, ECLI:EU:C:1987:437, 17. pont; valamint a 2002. március 6-i egyesített ügyek: Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, T-92/00 és T-103/00, ECLI:EU:T:2002:61, T-103/00) Ramondín, SA és Ramondín Cápsulas SA kontra az Európai Közösségek Bizottsága, ECLI:EU:T:2002:61, 57. pont.

([19]) A Bíróság 2000. május 16-i ítélete, Francia Köztársaság kontra Ladbroke Racing Ltd és az Európai Közösségek Bizottsága, C-83/98. P, ECLI:EU:C:2000:248, 48–51. pont. A Bíróság 2015. január 14-i ítélete, Eventech, ECLI:EU:C:2015:9, 33. pont.

(77) Következésképpen a Bizottság úgy tekinti, hogy ez az intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami források átruházását jelenti.

(78) Ahogyan az a (34) preambulumbekezdésben is szerepel, a CCB írásbeli észrevételeiben úgy ítéli meg, hogy azon reklámbevételek, amelyek a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időpontokon túl fenntartott hirdetési felületek kereskedelmi hasznosításából származnak, állami forrásokat is képezhetnének, hiszen ezeket a hirdetési felületeket az állam maga is hasznosíthatná.

(79) A Bizottság véleménye szerint először is a JCD hirdetési bevételei egyértelműen nem minősülnek állami forrásoknak, amennyiben ezek a hirdetési bevételek a JCD és ügyfelei közötti magánszerződésekből származnak, amelyekbe az állam semmilyen formában nem avatkozik bele.

(80) Emellett nem lehet úgy tekinteni, hogy Brüsszel város állami forrásokról mond le csak azért, mert ő maga nem végez ilyen gazdasági tevékenységet. Az állami források ilyen megközelítése rendkívül tág lenne, és nem tenné lehetővé az állam számára, hogy anélkül engedélyezzen tevékenységeket a területén, hogy előzetesen ellenőrizné, nem tudná-e az adott tevékenységet saját maga elvégezni.

(81) Ráadásul, még ha egy állami hatóságnak elméletben meg is lenne a lehetősége egy bizonyos gazdasági tevékenység folytatására, nyilvánvalóan nem ez az elsődleges funkciója, és nem rendelkezik eleve az adott tevékenységhez szükséges szakértelemmel, kompetenciákkal és technikai eszközökkel. Például ebben az esetben megfigyelhető, hogy a hirdetési szerződések általában nemzeti jellegűek. Brüsszel városnak nem lenne lehetősége az ilyen szerződések megtárgyalására, mivel hatásköre csak azokra a reklámtáblákra terjed ki, amelyeket saját területén birtokolna. Ennélfogva a város azon feltételezett képessége, hogy a szóban forgó reklámtáblákból bevételhez jusson, összehasonlíthatatlan a JCDecaux ezen képességével.

3.4.2.2. Gazdasági előny megléte

(82) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett előny olyan gazdasági előnyt jelent, amelyet egy vállalkozás nem tudna megszerezni rendes piaci feltételek mellett, vagyis az állam beavatkozása nélkül ([20]). Csak az intézkedésnek az adott vállalkozásra gyakorolt hatása releváns, az állami beavatkozás oka és célja azonban nem ([21]).

(83) A Bíróság szerint előnynek minősül, ha egy vállalkozás pénzügyi helyzetét állami beavatkozással javítják, ezért nemcsak a pozitív hatással járó szolgáltatások tekinthetők előnynek, hanem minden olyan állami beavatkozás is, amely különféle formákban mérsékeli a vállalkozások költségvetésére háruló terheket ([22]).

(84) Ilyen körülmények közt 1999 óta – és az 1984. évi szerződésen alapuló engedélyek lejártával folyamatosan – a JCD továbbra is hasznosított hirdetési felületeket Brüsszel város területén, amiért cserébe sem bérleti díjat, sem adót nem fizetett, pedig az 1999. évi szerződésnek megfelelően ezeket az felületeket el kellett volna távolítani, és – szintén az 1999. évi szerződés értelmében– az azokat helyettesítő új hirdetési felületek hasznosítása után bérleti díjat és adókat kellett volna fizetni.

(85) A belga hatóságok elismerik, hogy összeségében nézve a JCD gazdasági előnyben részesült, de kizárólag az idő előtt (azaz az eltávolításuk tervezett időpontja előtt) elbontott felületek száma és a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időponton túl fenntartott felületek száma közötti egyensúlytalanság miatt. Még abban az esetben is, ha a Bizottság osztaná ezt a nézetet (ami nem így van), az előny fennállása minden esetben megállapítható lenne.

(86) A Bizottság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a belga hatóságok elfogadják az előny fennállásának elvét, a mértékét viszont vitatják.

([20]) A Bíróság 1996. július 11-i ítélete, Syndicat français de l'Express international (SFEI) és társai kontra La Poste és társai, C-39/94, ECLI:EU:C.1996:285, 60. pont; a Bíróság 1999. április 29-i ítélete, Spanyol Királyság kontra az Európai Közösségek Bizottsága. C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41. pont.

([21]) A Bíróság 1974. július 2-i ítélete, Olasz Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, 13. pont.

([22]) A Bíróság 2001. november 8-i ítélete, Adria–Wien Pipeline, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598; csakúgy, mint a Bíróság 1990. február 14-i ítélete a Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, C-301/87, ECLI:EU:C:1990:67, 41. pont.

(87) Ezenkívül a belga hatóságok az intézkedést a JCD-nek nyújtott ellentételezésnek tekintik, melynek célja azt a hátrányt ellensúlyozni, amelyet egyes hirdetési felületek idő előtti eltávolítása okozott. E tekintetben a Bizottság a C-211/15 P, Orange kontra Bizottság ügyre ([23]) hivatkozik, amelyben a Bíróság megerősítette a Törvényszék ([24]) és a főtanácsnok azon álláspontját ([25]), miszerint az is állami támogatásnak minősül, amikor egy vállalkozás költségeit azáltal mérsékelik, hogy olyan többletköltségeit törlik el, amelyek egy eltérő szabályozás eredményeként hárulnak rá, és amelyek alól a versenytárs vállalkozások mentesek ([26]). Az állami források átruházásával járó kompenzációk egyedül abban az esetben nem minősülnek állami támogatásnak, ha olyan, közszolgáltatásért nyújtott ellentételezésről van szó, amelyet az Altmark-ítélet ([27]) ítélkezési gyakorlatának megfelelően nyújtanak.

(88) Ugyanakkor az 1984. és az 1999. évi szerződések pusztán kereskedelmi szerződések, melyek rendelkezései nem tartalmaznak a JCD-re nézve közszolgáltatási megbízást. Ebből kifolyólag a közszolgáltatási feladat teljesítésének ellentételezésére vonatkozó Altmark-ítélet ítélkezési gyakorlata ebben az esetben nem alkalmazandó.

(89) Ezen az alapon tehát úgy tűnik, hogy a belga hatóságok által alkalmazott kompenzáció – feltételezve, hogy annak célja valóban azon hátrányok ellentételezése, amelyek egyes hirdetési felületek idő előtti eltávolítására vonatkozó esetleges kötelezettségből fakadnak – szükségszerűen előnyt jelent a JCD számára. Ez a következtetés jelen esetben annál is inkább megállja a helyét, mivel nehéz úgy ítélni, hogy a JCD strukturális hátrányt szenvedett, mivel a JCD önként beleegyezett abba, hogy eltávolítsa a szóban forgó hirdetési felületeket, és hogy egyébiránt a belga hatóságok maguk is elismerték, hogy a szóban forgó ellentételezés meghaladta az állítólagos hátrány megkövetelte összeget.

(90) Ez az érvelés összhangban áll az állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közlemény ([28]) (a továbbiakban: az állami támogatás fogalmáról szóló közlemény) 69. pontjával is, amely hangsúlyozza, hogy „[még az] állam által előírt szabályozási kötelezettségekből fakadó költségek ([29]) [is] elvben tekinthetők a gazdasági tevékenységgel járó költségekhez kapcsolódónak, aminek alapján az ilyen költségek kompenzációja előnyt biztosít a vállalkozás számára ([30]). Ez azt jelenti, hogy az előny meglétét elvben nem zárja ki az a tény, hogy az előny nem haladja meg a szabályozási kötelezettség előírásából fakadó költségek kompenzációjához szükséges összeget. Ugyanez vonatkozik azon költségek enyhítésére is, amelyek az állami intézkedésből fakadó ösztönző hiányában nem merültek volna fel a vállalkozásnál, mivel ezen ösztönző hiányában a vállalkozás másképp szervezte volna tevékenységeit ([31]). Nem zárható ki továbbá az előny megléte akkor sem, ha egy intézkedés tőle független, más jellegű terheket kompenzál ([32]).”

(91) Jelen esetben szintén nem reális az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó felületek idő előtti cseréjét szabályozási kötelezettséggel azonosítani, mivel a JCD önként beleegyezett abba, hogy eltávolítja a szóban forgó hirdetési felületeket, de az állami támogatás fogalmáról szóló közlemény 69. pontjából következik, hogy amennyiben a felületek eltávolítása szabályozási kötelezettség miatt történt volna, az idő előtti eltávolítás ellentételezése előnynek minősült volna.

([23]) A Bíróság 2016. október 26-i ítélete; Orange kontra Bizottság, C-211/15 P, ECLI:EU:C:2016:798.

([24]) A Törvényszék 2015. február 26-i ítélete, Orange kontra Bizottság, T-385/12., ECLI:EU:T:2015:117.

([25]) N. Wahl főtanácsnok 2016. február 4-i indítványa, Orange kontra Európai Bizottság, ECLI:EU:C:2016:78.

([26]) A Bíróság 2016. október 26-i ítélete; Orange kontra Bizottság, C-211/15 P, ECLI:EU:C:2016:798, 41–44. pont.

([27]) A Bíróság 2016. október 26-i ítélete; Orange kontra Bizottság, C-211/15 P, ECLI:EU:C:2016:798, 44. pont.

([28]) A Bizottság közleménye (2016. július 19.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében említett állami támogatás fogalmáról (HL C 262., 2016.7.19., 1. o.).

([29]) A mezőgazdasági ágazatban a szabályozási kötelezettség előírására a gazdálkodók számára kötelező állat-egészségügyi és élelmiszer-biztonsági ellenőrzések és vizsgálatok szolgálnak például. Másrészt az állami szervek által végrehajtott és finanszírozott ellenőrzések és vizsgálatok, melyekre a jogszabályok nem írnak elő gazdálkodók általi végrehajtást vagy finanszírozást, nem tekinthetők a vállalkozásokra kivetett szabályozási kötelezettségeknek. Lásd a tejről és zsírról szóló törvény keretében a tej minőségének ellenőrzésére irányuló vizsgálatokhoz nyújtott SA.35484 állami támogatásról szóló, 2015. szeptember 18-i bizottsági határozatot, valamint a tejről és zsírról szóló törvény keretében az általános egészségügyi ellenőrzési tevékenységekhez nyújtott SA.35484 állami támogatásról szóló, 2016. április 4-i bizottsági határozatot.

([30]) A Törvényszék 2015. március 25-i ítélete T-538/11, Belgium kontra Bizottság, ECLI:EU:T:2015:188, 74–78. pont.

([31]) Ha például egy vállalkozás támogatásban részesül azzal a céllal, hogy valamely támogatott régióban beruházást végezzen, nem érvelhet azzal, hogy ez nem csökkenti a vállalkozás rendes költségvetésében foglalt költségeket, tekintettel arra, hogy támogatás hiányában a vállalkozás nem végezte volna el a beruházást.

([32]) A Bíróság 2011. december 8-i ítélete, France Télécom SA kontra Bizottság, C-81/10. P, ECLI:EU:C:2011:811, 43–50. pontja. Ez értelemszerűen a vállalkozás abból fakadó költségeinek csökkentésére vonatkozik, hogy a tisztviselők jogállását a versenytársaihoz hasonlóan munkavállalói jogállással váltotta fel, ami az érintett vállalkozás számára előnyt biztosít (ezt a megállapítást korábban, az Elsőfokú Bíróság 2004. március 16-i, a Danske Busvognmænd kontra az Európai Közösségek Bizottsága T-157/01. sz. ügyben hozott ítéletét [ECLI:EU:T:2004:76, 57. pont] követően némi bizonytalanság övezte). A meg nem térülő költségekért nyújtott kártalanításról lásd még az Elsőfokú Bíróság 2009. február 11-i Iride SpA és Iride Energia SpA kontra az Európai Közösségek Bizottsága T-25/07. sz. ügyben hozott ítéletének (ECLI:EU:T:2009:33) 46–56. pontját.

(92) Megjegyzendő továbbá, hogy az állami támogatás fogalmáról szóló közlemény 71. pontja emlékeztet arra, miszerint „Kizárt az előny megléte a jogellenesen beszedett adók visszatérítése esetén ([33]), továbbá akkor, ha a nemzeti hatóságok kötelesek az általuk bizonyos vállalkozásoknak okozott károkért járó kártérítésre ([34]), illetve kisajátításért adott kártalanítás megfizetése esetén ([35])".

(93) Ebben az esetben azonban a két helyzet egyike sem áll fenn. Semmi nem enged arra következtetni, hogy a belga hatóságok olyan kárt okoztak volna a JCD-nek, amelyért kárpótlást kellett volna nyújtaniuk. A JCD önként beleegyezett abba, hogy egyes eszközöket 1984-től eltávolít, és jogosan feltételezhető, hogy a JCD elfogadta, mert általánosságban véve ezáltal előnyhöz jutott.

(94) Végezetül a Bizottság felteszi a kérdést, hogy tekinthető-e ez az ellentételezés szokásos piaci szereplői magatartásnak, amely esetlegesen kizárhatja egy előny fennállását. Nem lehet azonban úgy tekinteni, hogy Brüsszel város ilyen körülmények között piaci szereplőként járt el. Valójában megállapítást nyert, hogy az állítólagos ellentételezés nyújtását nem formalizálták, és nyomon követés tárgyát sem képezte (ami egyébként megmagyarázza, hogy miért van – még a belga hatóságok szerint is – eltérés az idő előtt eltávolított és helyettesített felületek száma között). A Bizottságnak benyújtott információk egyike sem utal arra, hogy Brüsszel város és a JCD között bármiféle tárgyalásra került volna sor erről a kérdésről. Semmi nem utal arra, hogy Brüsszel város elemezte volna az 1984. évi szerződés hatálya alá eső egyes hirdetési felületek cseréje által a JCD számára okozott bevételkiesést, összehasonlítva az ugyanazon szerződés hatálya alá tartozó többi felület fenntartásából származó haszonnal, mely felületek amortizációját egyébként teljes mértékben állták (költségeik – beleértve a JCD haszonkulcsát is – az 1984. évi szerződés érvényességi ideje alatti hasznosítás által valóban teljes mértékben megtérült). Mivel azonban sem elemzés, sem szerződéskötés, sem pedig nyomon követés nem történt, kizárható, hogy Brüsszel város ilyen magatartása összhangban áll a piacgazdasági magánszereplő elvével.

(95) A Bizottság előny fennállására vonatkozó érvelését a Cour d'appel de Bruxelles 2016. április 29-i ítélete megerősítette ([36]). Az említett ítéletben a Cour d'appel elutasítja a JCD fellebbezését, és megerősíti a Tribunal de première instance de Bruxelles 2010. december 13-án hozott ítéletét. Pontosabban a bíróság megerősíti, hogy a JCD nem tartotta tiszteletben az 1999. évi szerződés 10. mellékletében előirányzott eltávolítási határidőket, és számos hirdetési felületet hasznosított jogcím és jogalap nélkül Brüsszel város közterületén. A JCD tehát a tisztességes piaci gyakorlattal ellentétes, objektíven nézve jogellenes cselekedeteket követett el, mivel azon hirdetési felületek hasznosítása, amelyeknek (már) nem lenne helyük a hálózatában, a JCD-t jogellenes versenyelőnyhöz juttatja, amely valószínűleg elvonja a hirdetőket versenytársától, a CCB-től. E tekintetben a bíróság elrendelte ezen jogszerűtlen gyakorlatok megszüntetését, és úgy ítéli meg, hogy a jogcím és jogalap nélkül hasznosított hirdetési felületek lebontása szükséges lépés az illegális gyakorlat megszüntetéséhez.

(96) Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó bizonyos számú hirdetési felület 1999. és 2011. közötti, Brüsszel város területén a JCD által az 1999. évi szerződés 10. mellékletében előirányzott időpontokon túl bérletidíj- vagy adófizetés nélküli fenntartása és hasznosítása csökkentette azokat a költségek, amelyeket a JCD a tevékenysége során általában viselt volna, ami gazdasági előnyt jelentett a JCD számára.

3.4.2.3. Szelektív jelleg

(97) Ahhoz, hogy állami támogatásnak minősüljön, az intézkedésnek szelektívnek kell lennie, azaz az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében előnyben kell részesítenie bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését ([37]). Ennek eredményeként csak a vállalkozásokat szelektíven támogató intézkedések tartoznak a támogatás fogalmába.

(98) Először is meg kell jegyezni, hogy a belga hatóságok nem vitatják az intézkedés (az 1984. évi szerződés hatálya alá eső hirdetési felületeknek a 10. mellékletben előirányzott hasznosítási időszak lejáratán túli, bérletidíj- vagy adófizetés nélküli fenntartása) szelektivitását.

([33]) A Bíróság 1980. március 27-i ítélete, Amministrazione delle finanze dello Stato, C-61/79, ECLI:EU:C:1980:100, 29–32. pont.

([34]) A Bíróság 1988. szeptember 27-i ítélete, Asteris AE és társai kontra Görög Köztársaság és Európai Gazdasági Közösség, C-106/87–C-120/87, ECLI:EU:C:1988:457, 23. és 24. pont.

([35]) A Törvényszék 2010. július 1-jei ítélete, Nuova Terni Industrie Chimiche SpA kontra Európai Bizottság, T-64/08, ECLI:EU:T:2010:270, 59–63. és 140–141. pont, amely tisztázza, hogy noha egy kisajátítás esetében járó kártalanítás kifizetése nem tekintendő előnynek, az ilyen kártalanítás utólagos meghosszabbítása állami támogatásnak minősülhet.

([36]) A Cour d'appel de Bruxelles (9. tanács) 2016. április 29-i ítélete, 2011/AR/140.

([37]) A Bíróság 2005. december 15-i ítélete, Olaszország kontra Bizottság, C-66/02, ECLI:EU:C:2005:768, 94. pont.

(99) A belga hatóságok kifejtették, hogy az intézkedés a JCD-nek nyújtott ellentételezés az egyes hirdetési felületek idő előtti eltávolításának kompenzálására, és az ilyen intézkedés lényegében egyedi intézkedés, és ebben az összefüggésben a gazdasági előny fennállásának azonosítása (lásd a 3.4.2.2. szakaszt) általában feltételezi a szelektivitást. Eltérő rendelkezés hiányában ez a vélelem alkalmazandó a szóban forgó esetben, és elegendő az intézkedések szelektívnek nyilvánításához.

(100) Azt is meg kell jegyezni, hogy az intézkedés szelektivitása nem kérdőjelezhető meg pusztán azért, mert a JCD egyedülálló jogi és ténybeli helyzetben van azáltal, hogy az intézkedés előnyeit egyedül élvezheti, mivel egyedül ez a vállalat birtokol az 1994. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületeket.

(101) A fent említett „Orange-ítéletben" a Bíróság ténylegesen megerősítette a Törvényszék álláspontját ([38]), miszerint „[…] Amikor a kedvezményezettet azon egyéb gazdasági szereplőkkel hasonlítják össze, amelyek az intézkedéssel elérni kívánt célra tekintettel hasonló ténybeli és jogi helyzetben vannak, az összehasonlítás kritériumának alapját és indokát a potenciálisan általánosan alkalmazott intézkedések szelektív jellegének megítélése adja, tehát nem releváns, ha – mint a jelen esetben is – egy olyan ad hoc intézkedés szelektív jellegének megítéléséről van szó, amely csupán egyetlen vállalkozást érint […]".

(102) Jelen esetben világos, hogy a hirdetési felületek fenntartása általános hatály nélküli *ad hoc* intézkedés, tehát egyértelműen szelektív.

3.4.2.4. A verseny torzítása és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

(103) A vállalkozásoknak nyújtott köztámogatás csak akkor minősül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak, ha „torzítja a versenyt vagy annak torzításával fenyeget", kizárólag akkor, ha ez „érinti a tagállamok közötti kereskedelmet".

A verseny torzulása

(104) Egy állam által nyújtott támogatási intézkedés akkor torzítja a versenyt vagy fenyeget annak torzításával, ha kedvezményezettjének versenyhelyzetét a vele versenyző vállalkozásokkal szemben valószínűleg erősíti ([39]).

(105) Elegendő, ha a támogatási intézkedés hatálybalépésekor az érintett piacon tényleges versenyhelyzet áll fenn, hogy az állam által vagy állami forrásból történő beavatkozás alkalmas legyen a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására és a verseny torzítására, illetve az annak torzításával való fenyegetésre ([40]). Ezért feltételezhető a verseny torzulása, mihelyt az állam pénzügyi előnyt biztosít egy olyan vállalkozás számára, amely liberalizált ágazatban működik, ahol a verseny fennáll vagy fennállhatna.

(106) Tekintettel arra a tényre, hogy a JCD olyan piacon működik, amelyben az ágazat különböző vállalkozásai versenyeznek egymással (kisformátumú hirdetések piaca), ha a jelenlévő szereplők javára támogatást nyújtanának vagy e szereplők támogatás előnyeiben részesülnének, az olyan hatással járna, amely potenciálisan torzíthatja a versenyt.

A tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

(107) Az Unió bíróságainak ítélkezési gyakorlata szerint a belső piacon működő vállalkozásoknak nyújtott bármilyen támogatás érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet ([41]).

([38]) A Törvényszék 2016. február 6-i ítélete, Orange kontra Bizottság, T-385/12, ECLI:EU:T:2015:117.

([39]) A Bíróság 1980. szeptember 17-i ítélete, Philip Morris Holland BV kontra az Európai Közösségek Bizottsága, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, 11. pont; valamint az Elsőfokú Bíróság 2000. június 15-i ítélete, Alzetta Mauro és társai kontra az Európai Közösségek Bizottsága; T-298/97., T-312/97., T-313/97., T-315/97., T-600/97–T-607/97, T-1/98., T-3/98–T-6/98 és T-23/98. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:T:2000:151, 80. pont.

([40]) A Bíróság 2019. január 23-i ítélete, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, 40. pont.

([41]) Az Elsőfokú Bíróság 2001. június 15.-i ítélete, Friuli Venezia Giulia kontra az Európai Közösségek Bizottsága, T-288/97, ECLI:EU:T:1999:125, 41. pont.

(108) Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság nem köteles gazdasági elemzést végezni a kérdéses piacok tényleges helyzetéről, a támogatásban részesülő vállalkozások piaci részesedéséről, az egymással versenyző vállalkozások helyzetéről vagy a tagállamok közötti kereskedelemről ([42]). Jogellenesen nyújtott állami támogatás esetén a Bizottságnak nem kell bizonyítania az ilyen támogatás tényleges hatását a versenyre és a kereskedelemre.

(109) A JCD javát szolgáló szóban forgó intézkedés (a hirdetési felületeknek a 10. mellékletben előirányzott időpontokon túli, bérletidíj- és adófizetés nélküli fenntartása) megerősíti a JCD helyzetét Brüsszel fővárosi régióban a hirdetési felületek piacán, és megnehezíti az említett piacra való bejutást a más tagállamokban székhellyel rendelkező vállalkozások számára ([43]). Ezenfelül a Bizottság jelen esetben megjegyzi, hogy mind a JCD, mind a CCB az Európai Unió más-más tagállamaiban tevékenykedik ([44]). Fontos hangsúlyozni azt is, hogy a hirdetők gyakran számos országban aktív nemzetközi csoportok, és egyes esetekben maguk a reklámkampányok is nemzetközi dimenzióval rendelkeznek.

(110) Ezért az intézkedés valószínűleg érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(111) Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a belga hatóságok, bár elismerik a JCD javára nyújtott előny fennállását, úgy vélik, hogy a 2006. évi de minimis rendelet releváns lehet.

(112) Érvelésük a szóban forgó előny összegének kiszámításán alapul, figyelembe véve a határidő előtt és azon túl eltávolított hirdetési felületek közötti kompenzációs logikát.

(113) A belga hatóságok valóban úgy ítélik meg (lásd az (51)–(52) preambulumbekezdést), hogy összeségében nézve a JCD gazdasági előnyben részesült, de kizárólag az idő előtt – azaz az eltávolításuk tervezett időpontja előtt – elbontott felületek száma és a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időponton túl fenntartott felületek száma közötti egyensúlytalanság miatt. Az ő olvasatukban, a felek között fennálló kompenzációs mechanizmus alapján a JCD egyrészt bérletidíj- és adómegtakarításról mondott le azáltal, hogy elfogadta a felületek idő előtti eltávolítását, másrészt viszont bérleti díjat és adót takarított meg azáltal, hogy egyes felületeket a tervezett eltávolítási időpontokon túl fenntartott.

(114) Kiszámítva az idő előtti eltávolítások miatt a JCD által elveszített megtakarítások és a 10. mellékletben előirányzottnál hosszabb ideig megtartott felületek révén nyert többletmegtakarítások közötti különbséget, a belga hatóságok szerint a JCD az 1999 decembere és 2011 közé eső időszakban mindössze legfeljebb [100 000–150 000] EUR gazdasági előnyhöz jutott.

(115) mivel úgy ítélik meg, hogy a JCD-nek nyújtott előny nem haladhatja meg a [100 000–150 000] EUR-t, a belga hatóságok azzal érveltek, hogy az intézkedés könnyen a 2006-os *de minimis* rendelet hatálya alá eshet.

(116) E tekintetben fontos megjegyezni, hogy jelen szakaszban két *de minimis* rendelet vonatkozik a szóban forgó időszakra:

a) az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet (a továbbiakban: a 2001-es *de minimis* rendelet), amely 2001 februárjától 2006. december 31-ig volt hatályos, és amely kimondja, hogy egyes csekély (három pénzügyi év alatt kevesebb, mint 100 000 EUR) összegű támogatások úgy tekintendők, hogy nem befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet, tehát esetükben nem teljesül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében szereplő valamennyi kritérium;

b) a 2006-os *de minimis* rendelet, amely 2007. január 1. és 2013. december 31. között volt hatályban, és amely előírja, hogy bizonyos csekély (három pénzügyi év alatt kevesebb, mint 200 000 EUR) összegű támogatások úgy tekintendők, hogy nem befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet, tehát esetükben nem teljesül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi kritérium.

([42]) A Bíróság 2011. szeptember 8-i ítélete, Bizottság kontra Hollandia, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, 131. pont.

([43]) E tekintetben lásd a Bíróság 2013. május 8-i ítéletét Eric Libert és társai kontra Gouvernement flamand; All Projects & Developments NV és társai/Vlaamse Regering, C-197/11 és C-203/11. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2013:288.

([44]) Például a Brüsszel fővárosi régió által 2008. március 15-én a Villo-megállapodás keretében indított pályázatot kihirdették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

(117) Mindenekelőtt, amint azt a 3.4.2.2. pont kifejti, a Bizottság úgy véli, hogy az előny nagyobb annál, mint ahogyan azt a belga hatóságok megítélik, mivel kiszámításakor a határidő után fenntartott hirdetési felületekre esedékes és a JCD által ki nem fizetett összes bérleti díjat és adót is figyelembe kell venni. Megjegyzendő, hogy a Bizottság nem mérhette fel pontosan a JCDecaux számára nyújtott kedvezmények összességét, mivel a belga hatóságok megtagadták ezen adatok generálását; a JCD-nek nyújtott támogatás összege mindenesetre 200 000 EUR-nál magasabb. A *de minimis* rendeletek ezért nem alkalmazhatók, és a Bizottság nem tudja elfogadni a belga hatóságok érvelését.

(118) Még ha a *de minimis* rendeletek valamelyike alkalmazandó is lett volna (ami nem így van), a Bizottság azt is megállapítja, hogy a 2001-es *de minimis* rendelet 3. cikkében és a 2006-os *de minimis* rendelet 3. cikkében megállapított ellenőrzési feltételek amúgy sem teljesülnek. A belga hatóságok eredetileg nem tekintették az intézkedést *de minimis* támogatásnak, tehát nem tették meg a szóban forgó rendeletekben előírt lépéseket.

(119) Az intézkedés nem felel meg a 2006-os *de minimis* rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében megállapított átláthatósági feltételeknek sem, miszerint *„E rendelet csak olyan támogatásokra alkalmazandó, amelyekhez előzetesen pontosan kiszámítható a bruttó támogatástartalom anélkül, hogy kockázatértékelést kellene végezni (»átlátható támogatás«)”*. A jelen esetben a belga hatóságok nem nyújtottak be olyan dokumentumot, amely bizonyítaná, hogy a támogatási intézkedés nyújtása előtt számítást végeztek volna, vagy hogy legalább az idő előtti és határidőn túli eltávolítások közötti egyensúlyt – ami a belga hatóságok által kiszámolt [100 000–150 000] EUR támogatási összeg számítási alapját képezte – különösebben nyomon követték volna.

(120) Következésképpen a szóban forgó támogatás nem tartozik a *de minimis* rendelet hatálya alá.

(121) Következésképpen, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az intézkedés alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelmet érintse.

3.4.2.5. Következtetés

(122) A fentiekre való tekintettel a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületek tervezett eltávolításának időpontja utáni fenntartása a JCD javára nyújtott, két összetevőből (bérleti díjak és adók) álló állami támogatást jelent.

3.4.3. *A támogatás jogszerűsége*

(123) A Bizottság megállapítja, hogy a panasz e részének tárgyát képező intézkedésről, amelyek az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, nem érkezett tájékoztatás az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint.

(124) mivel a belga hatóságok részéről semmiféle igazolás nem érkezett a bejelentés alóli mentességről, az intézkedés következésképpen jogellenes.

3.4.4. *A belső piaccal való összeegyeztethetőség*

(125) mivel a JCD által az 1984. évi szerződés végrehajtása keretében Brüsszel város területén felállított bizonyos hirdetési felületeknek az előirányzott (az 1999. évi szerződés 10. mellékletében megjelölt) eltávolítási időponton túli hasznosítása az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatás fennállását vonja maga után, helyénvaló meghatározni, hogy ezek az intézkedések a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők-e.

(126) Az állami támogatási intézkedések a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése és 107. cikkének (2) és (3) bekezdése szerinti eltérések alapján. A belga hatóságok mindazonáltal nem terjesztettek elő semmiféle érvet annak bizonyítására, hogy ezen eltérések valamelyike a jelen esetben alkalmazandó lenne.

(127) A Bizottság először is arra emlékeztet, hogy a tagállam feladata bizonyítani, hogy egy támogatás összeegyeztethető a belső piaccal. A belga hatóságok azonban nem szolgáltak érvekkel a kérdéses intézkedések összeegyeztethetőségéről. Az EUMSZ 107. cikkének (2) bekezdése és 107. cikke (3) bekezdésének a)–d) pontja szerinti eltérések a jelen esetben nem alkalmazandók, mivel a szóban forgó intézkedést az említett rendelkezésekben előírt célok nem indokolják.

(128) Végül pedig az 1984. és az 1999. évi szerződések pusztán kereskedelmi szerződések, és feltételeikben nem szerepel a JCD közszolgáltatási feladattal való megbízása. Ezért az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdésében előírt, a közszolgáltatás teljesítéséért járó kompenzációt érintő eltérés nem alkalmazandó.

(129) A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületeknek az 1999. évi szerződés 10. mellékletében előirányzott eltávolítási időponton túli, bérletidíj- vagy adófizetés nélküli fenntartása csökkentette azokat a költségeket, amelyek a JCD tevékenysége során általában felmerülnének, és ezért azt a belső piaccal összeegyeztethetetlen működési támogatásnak kell tekinteni.

(130) A fenti megfontolások fényében a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a JCD az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében a belső piaccal összeegyeztethetetlen jogellenes állami támogatásban részesült az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületeknek az 1999. évi szerződés 10. mellékletében előirányzott eltávolítási időpontokon túli, bérletidíj- vagy adófizetés nélküli fenntartása révén. Ezt a támogatást vissza kell téríttetni, hacsak a visszatérítés nem esik az (EU) 2015/1589 rendelet 17. cikkének hatálya alá.

3.4.5. *Az összeegyeztethetetlen támogatás összege*

(131) Az összeegyeztethetetlen támogatás összegének kiszámításához alkalmazott általános elv a bérleti díjak és az adók összegének becslése, amelyet a városnak – az intézkedés hiányában – be kellett volna szednie.

(132) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az összeegyeztethetetlen támogatás összegének kiszámítását az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó és 2001. szeptember 15. után ([45]) fenntartott minden hirdetési felületre vonatkozóan el kell végezni, referenciaként véve az 1999. évi szerződés alapján esedékes bérleti díjakat és a hirdetési felületekre általában alkalmazandó adókat ([46]) az eltávolítás eredetileg előirányzott időpontja ([47]) (amennyiben az korábbi, mint 2001. szeptember 15.) vagy 2001. szeptember 15. (ha az eltávolítás eredetileg előirányzott időpontja későbbi, mint 2001. szeptember 15.) és a ténylegesen végrehajtott eltávolítás időpontja között.

(133) Amint az a (111)–(114) preambulumbekezdésben szerepel, a belga hatóságok arra a következtetésre jutnak, hogy a JCD-nek nyújtott esetleges támogatás összege az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó, határidő előtt és után eltávolított hirdetési felületek közötti kompenzáció logikája alapján [100 000-150 000] EUR lenne. A belga hatóságok számításai a CCB által 2007. december 3-án és 2009. december 21-én készített hatósági jegyzőkönyveken alapulnak. A belga hatóságok úgy vélik, hogy az említett hatósági jegyzőkönyvek bizonysága szerint a 10. mellékletben előirányzott eltávolítási időpont előtt lebontott felületekhez tartozó reklámfelületi oldalak száma 2007-ben nagyobb volt, mint a 10. mellékletben előírt eltávolítási időponton túl fenntartott hirdetési felületekhez tartozó reklámfelületi oldalak száma. Csak a CCB által 2009. december 21-én készített hatósági jegyzőkönyv mutatta azt, hogy az egyensúly a JCD javára billent ki. A belga hatóságok ezért úgy ítélik meg, hogy következésképpen, még ha a szerződés teljesítéséből a JCD számára valamiféle előny származhatott is, annak mennyiségi meghatározása a 2007–2011-es pénzügyi évekre lehet korlátozni annak kockázata nélkül, hogy a JCD előnyben részesülne.

(134) A 3.4.2.2. szakaszban kifejtettek szerint a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a belga hatóságok kompenzációs mechanizmuson alapuló érvelése megalapozatlan, és hogy a JCDecaux számára nyújtott előny megfelel annak az összmegtakarításnak, amelyet a vállalat az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületek hasznosításának folytatásával valósított meg ahelyett, hogy az említett felületeket az 1999-es szerződésnek megfelelő hirdetési felületekkel helyettesítette volna.

(135) A Bizottság e pontra vonatkozó érvelését a Cour d'appel de Bruxelles 2016. április 29-i ítélete megerősítette ([48]). Az említett ítéletben a Cour d'appel megerősíti, hogy a JCD nem tartotta be az 1999-es szerződés 10. mellékletében előirányzott eltávolítási határidőket, és számos hirdetési felületet hasznosított jogcím és jogalap nélkül Brüsszel város közterületén.

(136) Különösképpen, a Cour d'appel elutasítja az olyan kompenzációs mechanizmus gondolatát, amelyet a belga

([45]) A tízéves jogvesztő határidő tilt minden 2001. szeptember 15. előtti visszafizettetést.

([46]) Az összeegyeztethetetlen támogatás összegének az adókat érintő kiszámítása a 2001. október 17-i rendelet 3., 4. és 5. cikke, a 2006. december 18-i rendelet 4–7. cikke, a 2007. december 17-i, a 2008. december 15-i, a 2009. november 9-i, a 2010. december 20-i és a 2011. december 5-i adórendeletek 4., 5. és 6. cikke.

([47]) Ezeket az időpontokat a 10. melléklet sorolja fel.

([48]) A Cour d'appel de Bruxelles (9. tanács) 2016. április 29-i ítélete, 2011/AR/140.

hatóságok azon régi utcabútorokra vonatkozóan említettek, amelyeket az előirányzott eltávolítási időponton túl is fenntartottak, cserébe egyes régi utcabútorok idő előtti lecseréléséért, ugyanis az 1984-es szerződés nem írt elő és nem is engedélyezett ilyen mechanizmust. A Cour d'appel megerősíti, hogy nincs bizonyíték arra, hogy az 1999. évi szerződés megkötése után a JCD kifejezett engedélyt kapott volna Brüsszel várostól a hirdetési felületek felcserélésére. Az említett ítéletben a Cour d'appel elutasítja a JCD fellebbezését, és megerősíti a Tribunal francophone de première instance de Bruxelles 2010. december 13-án hozott ítéletét. Megerősíti, hogy a JCD, azáltal, hogy Brüsszel város közterületein jogcím vagy jogalap nélkül hasznosított hirdetési felületeket, a tisztességes piaci gyakorlattal ellentétes, objektíven nézve jogellenes cselekedeteket követett el, mivel azon hirdetési felületek hasznosítása, amelyeknek (már) nem lenne helyük a hálózatában, a JCD-t jogellenes versenyelőnyhöz juttatja, amely valószínűleg elvonja a hirdetőket versenytársától, a CCB-től.

(137) Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az összeegyeztethetetlen támogatási összeg kiszámításának alapját – bármiféle kompenzációs logika alkalmazása nélkül – kizárólag a határidőn túl fenntartott hirdetési felületekre be nem szedett bérleti díjak és adók képezhetik. Ennek érdekében a belga hatóságoknak minden érintett hirdetési felületre és minden releváns időszakra vonatkozóan figyelembe kell venniük a meglévő bérleti díjakat és az azonos méretű felületekre vonatkozó 2001. évi és azt követő adórendeletek értelmében fizetendő adókat.

(138) E tekintetben a köztereken ideiglenes jelleggel elhelyezett hirdetésekről szóló, 2001. október 17-i adórendelet a 2002–2006-os pénzügyi évre adót vezetett be a köztereken ideiglenes jelleggel elhelyezett hirdetésekre. Brüsszel város elfogadta továbbá a 2006. december 18-i adórendeletet is, amely ugyanazt az adót írja elő a 2007-es pénzügyi évre. A 2008-as adóévtől pedig Brüsszel város kifejezetten a hirdetési felületekre vetett ki adót ([49]).

(139) A Bizottság úgy véli, hogy a hirdetési felületekről szóló adórendeleteket automatikusan alkalmazni kellett volna az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó, határidőn túl fenntartott hirdetési felületekre, és hogy az 1984. évi szerződés hatálya alá tartozó, határidőn túl fenntartott hirdetési felületekre vonatkozóan az ezen adórendeletek által előírt adómentesség eltérést jelent a referenciarendszertől.

(140) Meg kell jegyezni, hogy Brüsszel város eleinte úgy vélte, hogy a 2001. október 17-i adórendelet által Brüsszel város hirdetéseire előírt adómentesség ([50]) értelmében az 1999. évi szerződés végrehajtása keretében kihelyezett, hozzá tartozó hirdetési felületek nem voltak adókötelesek, ami ellentmondani látszik a Bizottság által a (139) preambulum-

([49]) A 2007. december 17-i, a 2008. december 15-i, a 2009. november 9-i, a 2010. december 20-i és a 2011. december 5-i adórendelet. A fent említett adórendeletek 2. cikke előírja, hogy „az e rendelet hatálya alá tartozó hirdetési felületek reklámfelületek, ideiglenes reklámfelületek, reklámjárművek és reklámstandok." Az adó kiszámítását a 4–6. cikk szabályozza. Pontosabban a 4. cikk („Reklámfelületekre kivetett adó") szerint:

a) „a reklámfelületekre kivetett adó aránya pénzügyi évenként 150,00 EUR/m².

b) §1. A kizárólag kulturális, társadalmi és sportreklámok megjelenítésére szánt vagy ilyenekként azonosított – azaz filmeket, művészi alkotásokat hirdető, valamint vásárok, kongresszusok, szalonok vagy cirkuszok szervezéséről szóló tájékoztatást tartalmazó – reklámok hirdetési felületeire kivetett adó mértéke pénzügyi évenként 50,00 EUR/m².

§2. Mindazonáltal, amennyiben a látható hirdetési felszín 1/7-ét kereskedelmi jellegű megjegyzés, név vagy logó foglalja el, a kizárólag kulturális, társadalmi és sportreklámok megjelenítésére szánt vagy ilyenekként azonosított – azaz filmeket, művészi alkotásokat hirdető, valamint vásárok, kongresszusok, szalonok vagy cirkuszok szervezéséről szóló tájékoztatást tartalmazó – reklámok hirdetési felületeire kivetett adó mértéke az e cikk a) pontjában meghatározott mérték.

c) Az adó a teljes pénzügyi évre esedékes, tekintet nélkül a szóban forgó hirdetési felület felállításának vagy leszerelésének időpontjára."

Az 5. cikk („Ideiglenes reklámfelületekre kivetett adó") szerint: […]

A 6. cikk („A 4. és az 5. cikkre vonatkozó közös rendelkezések"):

a) az adó hirdetési felületenként fizetendő.

b) §1. Az adó kiszámításához minden töredék m² egész m²-ként számolandó.

§2. Az §1. alól kivételt képeznek a 4 m²-nél kisebb hirdetési felületek, melyek esetében az adó mértéke a 0,25 m²-es szeletenként vagy darabonként a megállapított adómérték negyede.

c) A több reklámfelületi oldallal felszerelt hirdetési felületek esetében az adó mértékét meg kell szorozni a reklámfelületi oldalak számával.

a. Azon hirdetési felületek esetében, melyek egy reklámfelületi oldalon több hirdetés egymás utáni megjelenítését vagy görgetését lehetővé tévő rendszerrel vannak felszerelve, az adó mértéke megkétszereződik.

d) Ha a hirdetési felület felszíne eltér a látható hirdetési felülettől, az adót a látható hirdetési felszín alapján számítják ki.

([50]) Az 5. szakasz előírja, hogy az e rendelet által bevezetett adó alól mentesülnek többek között „a város vagy a város által létrehozott, finanszírozott vagy annak alárendelt szervezetek hirdetései". Ahogyan azt a belga hatóságok 2017. február 20-án a Bizottság 2017. február 14-i kiegészítő kérdéseire beküldött észrevételeikben kifejtették, Brüsszel város saját maga soha nem hasznosított hirdetési felületeket. A hasznosításra mindig harmadik fél közbenjárásával került sor. Brüsszel városhoz kizárólag azok a hirdetési felületek tartoznak, amelyek az 1999. október 14-én kötött, lejáratkor megújított szerződés tárgyát képezik. A jelenleg hatályban lévő szerződés alapján a jelenlegi nyertes ajánlattevőnek, azaz a CCB-nek a hirdetési felületekeért bérleti díjat és az alkalmazandó adókat kell megfizetnie.

bekezdésben kifejtett álláspontnak. Ezután a 2007. december 17-i adórendelet 9. cikkében, majd a 2008. december 15-i, a 2009. november 9-i, a 2010. december 20-i és a 2011. december 5-i egymást követő adórendeletekben valóban bevezettek egy kifejezetten Brüsszel város hirdetési felületeire irányuló adómentességi rendelkezést ([51]).

(141) A belga hatóságok azonban azt is jelezték, hogy Brüsszel város később azt a következtetést vonta le, miszerint más hirdetési felületek hasznosítóival szemben méltánytalan helyzetet teremtett, ha a hirdetési felületekre adómentességet nyújtott annál az egy oknál fogva, hogy azok Brüsszel városhoz tartoznak, pedig a hasznosításukat nem is a város végezte. Ezért úgy határozott, hogy adót vet ki az 1999-es szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületekre; az adók első beszedése 2011. július 29-én történt, és a 2009-es adóévre vonatkozott. A belga hatóságok elmagyarázták, hogy egy 2014. április 3-i rendelettel azóta már eltörölt 1996. december 24-i törvény 6. cikke alkalmazásában nem volt lehetséges az adófizetést az adóév január 1-jétől számított több mint hároméves időszakra visszamenőleg érvényesíteni.

(142) A belga hatóságok indokolása alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a hirdetési felületekre kivetett adók normális esetben az 1999. évi szerződés hatálya alá tartozó hirdetési felületekre vonatkoznak, és hogy ezért nincs ellentmondás azon álláspontjával, mely szerint a határidőn túl fenntartott 1984-es hirdetési felületeknek szintén adókötelesnek kellene lenniük.

(143) A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy a Tribunal de première instance francophone de Bruxelles 2016. november 4-i két ítélete, melyek megállapítják, hogy a JCD nem tartozik helyi reklámadót fizetni az 1999. október 14-én a JCD-nek odaítélt szerződés teljesítése keretében kihelyezett, Brüsszel város tulajdonában álló hirdetési felületekre, nem veszik figyelembe az állami támogatásokra vonatkozó szabályoknak való megfelelés kérdését.

(144) A JCD által megtakarított bérleti díjak és adók összegeinek kiszámítása nem okoz különösebb nehézséget, és a belga hatóságok ezt részben meg is tették a *de minimis* kérdéskörrel kapcsolatos érvelésük keretében (lásd az (52)–(53) preambulumbekezdést). A belga hatóságok azonban a Bizottság ismételt kérése ellenére sem nyújtották be a Bizottságnak a támogatás teljes összegének becslését. A CCB a maga részéről becslést nyújtott be a visszafizettetendő támogatás összegéről, amely megközelítőleg 2 millió EUR-t tesz ki.

4. A VILLO!-RÓL SZÓLÓ RÉSZ ELEMZÉSE

4.1. Az eljárás megindítása mellett szóló okok

(145) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Villo közszolgálati koncesszió Brüsszel fővárosi régió területén történő, JCD általi üzemeltetéséhez kapcsolódó kiegészítő intézkedések (egyes díjak alóli mentesítés, illetve egyes helyi és regionális adók kompenzálása, lásd a (22) preambulumbekezdést) tekintetében teljesülnek az állami támogatásra vonatkozó kumulatív kritériumok, következésképpen ezek az intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásnak minősülnek.

(146) Úgy tűnt különösen, hogy nem alkalmazható erre az esetre a belga hatóságok azon érve, amely szerint ezek az intézkedések az Altmark-ítélet alapján azért nem minősülnének állami támogatásnak, mert a JCD-t átlátható ajánlati felhívás útján választották ki – ezek a kiegészítő intézkedések ugyanis nem is képezték az ajánlati felhívás részét: ezeket az ajánlati felhívást követően, a Villo-megállapodásról szóló tárgyalások keretében biztosították. A belga hatóságok szerint ezek a kiegészítő intézkedések legfeljebb évi mintegy [400 000–500 000] eurót tesznek ki (lásd a (22) preambulumbekezdést).

(147) Emellett a Bizottság komoly kételyeinek adott hangot azzal kapcsolatban, hogy összeegyeztethetőek-e a kiegészítő intézkedések a 2005/842/EK bizottsági határozattal ([52]) (a továbbiakban: „az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat") és az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozattal, amelyekre a belga hatóságok hivatkoztak. A Bizottság különösen azt vonta kétségbe, hogy a belga hatóságok által a koncesszió vonatkozásában végrehajtott ellenőrzések (amelyek a közszolgálati feladat költségeire irányultak, a bevételeket azonban nem vizsgálták részletesen) elegendőek voltak-e mindenfajta túlkompenzáció kizárására. A Bizottságnak emellett kételyei voltak afelől, hogy pontosan mely feltételekkel kerültek a Villo-koncesszióhoz a nemzeti szinten a JCD által megtárgyalt szerződések szerinti hirdetési bevételek, ahogyan az a JCD analitikus könyvelésében megjelenik.

([51]) A 2007. december 17-i adórendelet 9. cikke kifejezetten mentesíti az adó alól „a város, illetve a város által létrehozott vagy annak alárendelt szervezetek hirdetési felületeit".

([52]) A Bizottság 2005/842/EK határozata (2005. november 28.) az EK-Szerződés 86. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével megbízott vállalkozásoknak közszolgáltatással járó ellentételezés formájában megítélt állami támogatásokra történő alkalmazásáról (HL L 312., 2005.11.29., 67. o.).

(148) A fentiekben felsorolt indokok alapján a Bizottság úgy határozott, hogy a szóban forgó intézkedés vonatkozásában megindítja az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást, és felkérte a belga hatóságokat és valamennyi érdekelt felet, hogy közöljenek minden lényeges információt és nyújtsák be észrevételeiket az intézkedéssel kapcsolatban.

4.2. **Az érdekelt felek észrevételei az eljárás megindításáról szóló határozatról**

(149) A Bizottsághoz több érdekelt féltől érkeztek észrevételek (CCB, JCD, valamint egy névtelenséget kérő harmadik érdekelt fél), amelyeket az alábbiakban foglalunk össze.

4.2.1. *A CCB által benyújtott észrevételek*

(150) A Bizottság egy 2015. július 16-i levélben kapta meg a CCB észrevételeit.

(151) A CCB úgy véli, hogy a JCD állami támogatásban részesült a Villo-koncesszió üzemeltetésének keretében, és érveket terjeszt elő az állami források és az előnyök meglétének kritériumával kapcsolatban.

4.2.1.1. Állami források

(152) A belga hatóságok azáltal, hogy ellentételezés megfizetését nem kérve biztosították a JCD számára a jogot arra, hogy közterületet foglaljon el és hasznosítson hirdetési célokra (lásd a (19)–(22) preambulumbekezdést), lemondtak ezekről az állami bevételekről, és állami támogatásnak minősülő gazdasági előnyt biztosítottak a JCD számára ([53]).

4.2.1.2. Előny

(153) A CCB véleménye szerint a JCD számára megítélt ellentételezés az Altmark-ítéletben meghatározott kritériumok egyikének sem felel meg.

Az első Altmark-feltétel

(154) A CCB úgy véli, hogy a Villo szolgáltatás üzemeltetése nem minősül olyan közszolgáltatási feladatnak, amelyet egy vállalkozás saját üzleti érdekeinek figyelembevétele mellett nem, vagy nem ugyanolyan feltételekkel végezne el ([54]), és ezzel kapcsolatban hivatkozik számos másik európai város példájára, ahol már kielégítő módon nyújtanak automatizált kerékpárkölcsönzési szolgáltatásokat kereskedelmi feltételek mellett ([55]).

A második Altmark-feltétel

(155) Az ajánlattételhez szükséges dokumentációból kiderül, hogy olyan alapvető elemek, mint a koncesszió időtartama, a szolgáltatás finanszírozásának módja, valamint a koncesszióba adó hatóságnak a szolgáltatás finanszírozásában való részvétele nagyon elnagyoltan voltak meghatározva ([56]), és hogy ennek következtében az ajánlattételhez szükséges dokumentáció nem rögzítette világos és átlátható módon a szolgáltatás finanszírozási rendszerének fő paramétereit.

A harmadik Altmark-feltétel

(156) A CCB véleménye szerint sem előzetesen, sem utólag nem ellenőrizték a JCD számára a Villo-koncesszió keretében nyújtott előnyök mértékét, és továbbra sem ismert, hogy pontosan milyen pénzügyi hatással jártak a JCD számára biztosított adómentességek. Ezért a túlkompenzáció hiánya nem garantálható.

([53]) Lásd az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény (HL C 8., 2012.1.11., 4–14. o.) 33. pontját.

([54]) Ugyanott, 47. pont.

([55]) Példaként Barcelonát és Antwerpent említik.

([56]) A finanszírozással kapcsolatban például az ajánlattételhez szükséges dokumentációban az szerepelt, hogy a koncesszióba adó hatóság „nyitott különféle finanszírozási megközelítésekre”.

A negyedik Altmark-feltétel

(157) A CCB megállapítja, hogy a Villo-koncesszió JCD számára történő odaítélésére hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárást követően került sor, ami csak kivételes esetekben tekinthető elegendőnek ahhoz, hogy teljesüljön a negyedik Altmark-feltétel. A CCB véleménye szerint amennyiben a koncesszió alapvető elemeivel kapcsolatos kiegészítő intézkedésekről (mint például a helyi adók alóli mentességről) az ajánlati felhívást követően döntöttek, nem vonható le az a következtetés, hogy az ajánlati felhívás lehetővé teszi azon gazdasági szereplő kiválasztását, aki a legkevesebb költséggel nyújtja az általános gazdasági érdekű szolgáltatást.

4.2.1.3. Összeegyeztethetőség

(158) A CCB vitatja az eljárás megindításáról szóló határozatban levont bizottsági következtetést, amely szerint az intézkedések összeegyeztethetőségét az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat fényében kell elemezni.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alkalmazhatósága

(159) A CCB arra hivatkozik, hogy a Villo-koncesszió üzemeltetése keretében a JCD számára nyújtott ellentételezések évi több tízmillió eurós nagyságrendet érnek el, és ezért meghaladják az évi 15 millió eurós küszöbértéket, amely meghatározza az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alkalmazhatóságát ([57]). A CCB megítélése szerint a hirdetési bevételeken, a felhasználók által fizetett díjakon és az adók és illetékek alóli mentesülésen túlmenően figyelembe kell venni a közterület hirdetési célból történő igénybevételéért és hasznosításáért fizetendő díj alóli mentesülés révén a JCD számára biztosított előnyöket is.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat előírásainak tiszteletben tartása

(160) A CCB továbbá azt állítja, hogy a szóban forgó esetben az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozatban előírt feltételek közül több nem teljesül.

(161) Megbízás: a CCB vitatja, hogy teljesülnének az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 4. cikkében a megbízásra vonatkozóan meghatározott feltételek. Egyrészt a Villo közszolgáltatás üzemeltetését szabályozó 2010. november 25-i rendeletet körülbelül két évvel a Villo-koncesszió odaítélése után hozták meg ([58]). Másrészről a Villo-megállapodást 17 év 4 hónap időtartamra meghosszabbították, noha a Villo-megállapodásban 15 éves időtartam volt meghatározva. A CCB vitatja, hogy ezt az időtartamot a szükséges beruházások jelentős volta indokolná, amint az az eljárás megindításáról szóló határozat (99) preambulumbekezdésében áll. A CCB megjegyzi, hogy a JCD éves pénzügyi kimutatása alapján a Villo rendszer keretében rendelkezésre bocsátott kerékpárokkal kapcsolatos költségekre évi 20 %-os értékcsökkenési leírást alkalmaznak, ami azt jelenti, hogy a kerékpárok a használatba állításuktól számított öt év elteltével teljes mértékben amortizálódnak.

(162) Ellentételezés: az ellentételezési mechanizmus és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paraméterei nincsenek kellően leírva. Ennek vonatkozásában a CCB a hirdetési bevételek elosztásával kapcsolatban kulcsfontosságúnak tartja, hogy a belga hatóságok a Villo hirdetési felületeinek bruttó elérését (GRP) vegyék figyelembe ([59]), ne pedig a JCD által a hálózat keretében hasznosított összes felület által termelt átlagbevételt. Ami az ellentételezés számításánál figyelembe veendő költségeket illeti, a CCB hangsúlyozza, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 5. cikke értelmében ezek a költségek csak „*az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásakor felmerült*” költségek, amely meghatározás kizárná a hirdetési felületek kihelyezéséhez és üzemeltetéséhez kapcsolódó esetleges költségeket.

(163) A túlkompenzáció hiányának ellenőrzése: amint azt fent említettük (lásd a (156) preambulumbekezdést), a CCB szerint nincs semmiféle ellenőrzés arra vonatkozóan, hogy a Villo-koncesszió üzemeltetése keretében nem kerül sor túlkompenzációra. A CCB számításai szerint egyébként a JCD jelentős túlkompenzációban részesült.

4.2.1.4. Az ellentételezés összege

(164) A CCB vitatja a helyi adók alóli mentesülésből adódó összegeket, amelyek az eljárás megindításáról szóló határozatban szerepelnek. A CCB szerint amióta 2014-ben megkezdődött a Villo-koncesszió teljes kapacitással történő üzemeltetése, ezek a mentességek jelentősen növekedtek, és legalább évi 650 000 eurót tesznek ki, azaz jóval meghaladják az évi [250 000–350 000] eurós maximumot (lásd a (22) preambulumbekezdést).

([57]) Lásd az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 2. cikkének a) pontját.

([58]) Az automatizált kerékpárkölcsönzési közszolgáltatás üzemeltetéséről szóló 2010. november 25-i rendelet (közzétéve a Moniteur belge 2010. december 7-i számában), 2. cikk.

([59]) A GRP egy mutató, amely meghatározza egy hirdetési felület kereskedelmi értékét aszerint, hogy mennyire képes a lehető legtöbb fogyasztót elérni, és hány vizuális kontaktus történik a felület és a megcélzott fogyasztó között.

(165) Egyébként a CCB véleménye szerint a hirdetési felületek ingyenes hasznosítása önmagában véve is állami támogatásnak minősül. A CCB úgy véli, számszerűsíteni kell minden egyes hirdetési felület értékét, és egy, a CCB és Antwerpen városa közötti szerződésre hivatkozva megállapítja, hogy a fizetési kötelezettségek alóli mentesség, amelyben a JCD részesül, évente közel 8 millió EUR összegű támogatásnak felel meg.

4.2.2. *A második panaszos által benyújtott észrevételek*

(166) A Bizottság 2015. július 17-én kapta meg egy névtelen harmadik fél észrevételeit. A névtelen harmadik fél szintén hangsúlyozza, hogy a Villo-megállapodás állami támogatást biztosít a JCD számára.

(167) A névtelen harmadik fél vitatja különösen, hogy a szóban forgó ügyben teljesülnek az Altmark-feltételek, mivel az ellentételezés paramétereit nem állapították meg előzetesen tárgyilagos és átlátható módon. Emellett nem állítottak fel semmilyen ellenőrzési rendszert a túlkompenzáció megelőzése érdekében, ami akadályozná az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat szerinti lehetséges összeegyeztethetőséget.

(168) Végezetül a névtelen harmadik fél „határozottan” vitatja a belga hatóságok álláspontját, amely szerint a hirdetési bevételeknek a Villo felületeire való leosztásához létezne egy olyan alapvető elosztási kulcs, amilyen a GRP (lásd a (196) preambulumbekezdést).

4.2.3. *A JCD által benyújtott észrevételek*

(169) A JCD az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit 2015. július 17-i levelében küldte meg a Bizottságnak.

4.2.3.1. Az állami támogatás megléte

(170) A JCD azt állítja, hogy a Villo-megállapodást kizárólag magánforrásokból finanszírozzák, és nem származik belőle gazdasági előnye. Következésképpen a Villo-megállapodás nem tartalmaz állami támogatási elemet. A szóban forgó esetben állami források csak a regionális díjak elengedéséből és az önkormányzatokkal kötött megállapodásokban foglalt árak felülvizsgálatáról szóló rendelkezésekből adódóan voltak érintve. A JCD megítélése szerint ezeket az intézkedéseket a közszolgáltatás ellentételezésének kell tekinteni, amelyre az Altmark-ítélet kiterjed. A JCD konkrétan az alábbi érveket hozza fel:

Az első Altmark-feltétel

(171) A Villo-megállapodással ráruházott szolgáltatás üzemeltetését szabályozó rendelet értelmében a szolgáltatás tárgya „*automatizált kerékpárkölcsönzési rendszer megszervezése Brüsszel fővárosi régió egész területén személyi közlekedés céljából*”. A JCD úgy véli, a szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségek alapvetően a lakosság egésze számára kedvező díjszabás mellett folyamatosan elérhető kölcsönkerékpár-hálózat rendelkezésre bocsátását foglalják magukban, a hálózat karbantartásával kapcsolatos kötelezettségekkel, ideértve például a helyszíni jelenlétet és a meghibásodott kerékpárok cseréjét. Így a JCD véleménye szerint a közszolgálati kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos kritérium tiszteletben tartása „*a szóban forgó ügyben semmiféle nehézséget nem jelent*”.

A második Altmark-feltétel

(172) A JCD hangsúlyozza, hogy az ellentételezés paramétereinek előzetes megállapítására vonatkozó kötelezettség nem jelenti azt, hogy az ellentételezést egy konkrét képlet segítségével kellene kiszámolni. A szóban forgó esetben a finanszírozási rendszer főbb paraméterei tárgyilagos és átlátható módon szerepeltek az ajánlattételhez szükséges dokumentációban, amely többek között a következőkről rendelkezett:

i. az üzemeltetési kockázatokat a koncessziós jogosult viseli;

ii. a koncesszióba adó hatóság előnyben részesíti az olyan ajánlatot, amely semmiféle pénzügyi hozzájárulást nem kíván meg a fővárosi régió részéről; valamint

iii. a fővárosi régió semmilyen esetben nem lép fel átalányjellegű és ismétlődő pénzügyi támogatással.

(173) A JCD emellett úgy véli, hogy a finanszírozási mód – a regionális díjak elengedése – lehetővé teszi a pontos összeg előzetes kiszámítását, megszorozva a díj fix összegét a kihelyezett hirdetési felületek számával.

(174) Ami az árak felülvizsgálatáról szóló rendelkezéseket illeti, azok pénzügyi hatása előre ismert, mivel a helyi adók emelkedésének ellentételezését szolgálják, függetlenül attól, hogy ezek alakulását természetesen nem lehetett előre tudni.

A harmadik Altmark-feltétel

(175) A JCD szerint nem lehet szó túlkompenzációról, mivel:

i. a régió közterületének hirdetési célokkal történő igénybevételéért fizetendő díj elengedésére annak ellentételezéseképpen került sor, hogy a JCD elfogadta, hogy a Villo-megállapodás alkalmazásában csökken a kihelyezhető hirdetési felületek száma, ami jelentősebb jövedelemkiesést eredményez;

ii. az árak felülvizsgálatáról szóló, az önkormányzatokkal létrejött rendelkezések célja kizárólag a Villo-megállapodásban eredetileg meghatározott szerződési egyensúly védelme, pénzügyi hatásuk pedig nagyon csekély: a 2013-as pénzügyi évben nem érte el a [0-50 000] eurót, a 2014-es pénzügyi évben pedig a [0-50 000] eurót;

iii. a regionális adók változásának kompenzálására irányuló rendelkezés egy szokásos rendelkezés, amelyet soha nem alkalmaztak;

iv. a Villo-megállapodást a belga hatóságok szigorúan ellenőrzik: a koncesszió keretében kihelyezhető hirdetési felületek számát a Villo-megállapodás pontosan meghatározza; a megállapodás szigorú követelményeket ír elő a rendszer működőképessége tekintetében; a JCD köteles a régió hatóságainak rendelkezésére bocsátani a megállapodás végrehajtásával kapcsolatos információkat; a megállapodás értelmében a JCD köteles éves jelentést benyújtani az irányítóbizottsághoz a rendszer használatára vonatkozó adatokról; az irányítóbizottság háromévente jelentést készít a kerékpárállomány műszaki és technológiai állapotáról; a Villo-megállapodással ráruházott szolgáltatás üzemeltetését szabályozó rendelet értelmében pedig a régió kormánya és parlamentje évente ellenőrzi a koncessziós szerződés végrehajtását; ezenkívül a Villo-megállapodás 21. cikke szerint amennyiben a JCD nem tartja be a hatályos jogszabályokat és a reklámetikai szabályokat, napi 4000 EUR összegű bírsággal büntetendő; továbbá

v. a Villo-megállapodás veszteséges.

A negyedik Altmark-feltétel

(176) A JCD azt állítja, hogy a Villo-megállapodás létrejöttét eredményező közbeszerzési eljárás nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes volt, és nem fér kétség ahhoz, hogy a régió azt a pályázót választotta, amely a közösség számára a legalacsonyabb költséggel tudja nyújtani a közszolgáltatást, tekintve, hogy a JCD ajánlata még akkor is a legkedvezőbb volt, ha figyelembe vesszük az odaítélési eljárást követően elfogadott kiegészítő intézkedéseket.

4.2.3.2. Összeegyeztethetőség

(177) Arra az esetre, ha a Bizottság megállapítaná, hogy a regionális díjak alóli mentesülés és az árak felülvizsgálatáról szóló rendelkezések állami támogatásnak minősülnek, a JCD azzal érvel, hogy azok az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alapján összeegyeztethetőek a belső piaccal.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alkalmazhatósága

(178) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja a határozat hatályát az olyan támogatásokra korlátozza, amelyek nem haladják meg a 15 millió EUR éves összeget. A JCD megjegyzi, hogy a közszolgáltatás ellentételezése a fogalommeghatározás szerint közpénzekből nyújtott előnyöket jelent, és hogy ezért a hirdetési bevételek és a felhasználók által fizetett díjak nem vehetők figyelembe ennek a rendelkezésnek az alkalmazásánál. Következésképpen a JCD szerint a szóban forgó esetben nyújtott állítólagos támogatás éves összege jóval alacsonyabb az említett küszöbértéknél, és ezért a határozat hatálya alá tartozik.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat előírásainak tiszteletben tartása

(179) A JCD úgy véli, hogy a Villo-megállapodás tiszteletben tartja az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat rendelkezéseit, aminek alátámasztására a következő érveket hozza fel.

(180) Megbízás: A JCD hivatkozik az eljárás megindításáról szóló határozat (73) preambulumbekezdésére, amely szerint a koncesszió üzemeltetőjére háruló közszolgáltatási kötelezettségeket a Villo-megállapodás, valamint a régió parlamentje által 2010. november 25-én elfogadott rendelet rögzíti.

(181) A megbízás időtartamát illetően a JCD a szükséges beruházások jelentős volta miatt indokoltnak tartja a 15 éves időtartamot. Az állomások kialakítása és a kerékpárok biztosítása jelentős beruházásokkal jár, miközben a Villo-megállapodás korlátozza a kihelyezhető hirdetési felületek számát és a felhasználói díjak indexálását. Ezenkívül a JCD szerint a Villo-megállapodás megkötésekor alkalmazandó, az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozatban nem szerepelt előírás a szóban forgó koncesszió időtartamára vonatkozóan.

(182) A JCD szerint nem volt szükség arra, hogy a megbízás rendelkezzen az esetleges túlkompenzáció visszafizettetésének szabályairól, mivel a túlkompenzáció kockázata a Villo-megállapodás megkötésétől fogva ki volt zárva, egyebek mellett mivel a szerződést nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes közbeszerzési eljárás alapján ítélték oda.

(183) Ellentételezés: A JCD rámutat arra, hogy mivel a koncesszió üzemeltetése eddig veszteséges volt, nem részesülhetett túlkompenzációban. Ezért nem szükséges kiszámolni a JCD üzemi haszonkulcsát annak megállapításához, hogy az észszerűnek tekinthető-e, és nem kell megbizonyosodni arról, hogy a túlkompenzáció hiányának ellenőrzéséhez alkalmazott referenciaérték nincs túlbecsülve.

(184) Ami a Villo-megállapodáshoz kapcsolódó hirdetési bevételek leosztását illeti, a JCD megjegyzi, hogy a kihelyezett hirdetési felületek értékét a lakossági lefedettség, a célközönség elérésével kapcsolatos teljesítmény és a reklámfelületi oldalak száma alapján állapítja meg, figyelmen kívül hagyva a felületek szerződéses eredetét, és szem előtt tartva a versenykörnyezetet, valamint azt, hogy egy stratégiailag fontos városban helyezkednek el. Véleménye szerint a tényleges értéket nem helyénvaló kizárólag a GRP alapján megbecsülni – ahogyan azt a CCB kívánja (lásd a (162) preambulumbekezdést) –, mivel az országos lefedettségre törekvő hirdetők nem érdeklődnek egy egymagában értékesített felület iránt (még ha nagyon magas is esetében a GRP).

(185) A túlkompenzáció ellenőrzése: A JCD véleménye szerint a Villo-megállapodásban előírt üzemeltetési ellenőrzések (lásd a (175) preambulumbekezdés iv. pontját) kellően alkalmasak a túlkompenzáció hiányának biztosítására.

4.2.3.3. Az ellentételezés összege

(186) Ami a regionális közterület igénybevételéért fizetendő díj alóli mentességet illeti, a JCD tisztázza, hogy a Villo-megállapodás megkötését megelőző tárgyalások keretében a JCD beleegyezett abba, hogy az ajánlatában előirányzottakhoz képest csökkenjen a közszolgáltatási koncesszió keretében kihelyezhető hirdetési felületek száma.

(187) A 2 m^2 méretű önálló hirdetési felületek és a 8 m^2 méretű hirdetési felületek száma 25 darabra csökkent. Ennek ellentételezéseképpen a régió díjmentességet ítélt meg a JCD számára a regionális közterület igénybevételének vonatkozásában a Villo-megállapodás keretében kihelyezett 8 m^2 méretű hirdetési felületek után.

(188) Ez a mentesség évente legfeljebb [50 000-150 000] eurót tesz ki (lásd a (22) preambulumbekezdést).

(189) A helyi adók módosításának kompenzálását illetően a JCD kifejti, hogy a pénzügyi hatás a gyakorlatban nagyon korlátozott. Egyszerre függ a szóban forgó adók kivetésétől és a JCD számlázásától. A JCD által az árak felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezések alkalmazásában továbbhárított illetékek a gyakorlatban 2017-ig évente kevesebb mint [0–50 000] eurót tettek ki.

4.3. **A Belgium által előterjesztett észrevételek**

4.3.1. *Belgium észrevételei az eljárás megindításáról szóló határozatról*

(190) A belga hatóságok az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket 2015. május 21-én kelt levelükben juttatták el.

4.3.1.1. Az állami támogatás megléte

(191) A belga hatóságok megerősítették eredeti álláspontjukat, amely szerint a JCD-vel kötött Villo-megállapodásban rögzített intézkedések az Altmark-ítélet valamennyi kritériumának megfelelnek, és ezért ezek az intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak.

(192) A hatóságok konkrétan az alábbi érveket terjesztették elő:

Az első Altmark-feltétel

(193) A belga hatóságok úgy vélik, hogy az automatizált kerékpárkölcsönzési rendszer nyilvánosság számára történő rendelkezésre bocsátása – azáltal, hogy olyan környezetbarát közlekedési módot mozdít elő, amely egyfajta választ ad Brüsszel mobilitással kapcsolatos problémáira – vitathatatlanul általános érdekű célokat szolgál.

A második Altmark-feltétel

(194) A belga hatóságok úgy vélik, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentáció, amelynek alapján a JCD és a CCB elkészítette részletes ajánlatát, tartalmazta a finanszírozási rendszer alapvető paramétereit:

i. a rendszer bevételei teljes egészében magánforrásokból származnak;

ii. nem kerül sor közvetlen támogatásra vagy a koncesszió veszteségeinek közvetlen kompenzálására; továbbá

iii. az üzemeltetési kockázatot teljes egészében a koncessziós jogosult viseli.

A harmadik Altmark-feltétel

(195) A belga hatóságok először is úgy vélik, hogy a koncesszió odaítélése nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetés alapján történt, ami lehetővé teszi annak vélelmezését, hogy nem áll fenn túlkompenzáció. Mivel a régió kifejezetten kizárta, hogy közvetlen támogatást fizessen a koncesszió ellentételezéseképpen, az említett nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes jelleg szükségszerűen lehetővé tette a túlkompenzáció kockázatának kizárását.

(196) Másrészről a koncesszióban meghatározott pénzügyi intézkedések semmilyen túlkompenzációt nem eredményeztek volna a JCD vonatkozásában. A belga hatóságok véleménye szerint:

i. a régió közterületének igénybevétele után fizetendő díj alóli mentesség, amelyben a JCD részesült, legfeljebb évi [50 000–150 000] eurót tett ki, és így a koncesszió teljes működési költségének csupán kis részét fedezte; 2012-ben a költségek [0–5] %-át tette ki;

ii. a regionális adók esetleges jövőbeni változásainak kompenzálása (lásd a (22) preambulumbekezdést) szokásos rendelkezés a hosszú távú koncessziós szerződésekben, amit egyrészt a régió önálló adóügyi hatásköre indokol, másrészt az, hogy a koncesszió üzemeltetésének veszteségessége esetére nincs előirányozva kompenzáció. A konkrét ügyben nem került sor a regionális adók és illetékek emelésére, és ezért a kompenzációval kapcsolatos rendelkezést soha nem alkalmazták;

iii. az önkormányzatokkal megkötött kétoldalú megállapodásokban foglalt, az árak felülvizsgálatával kapcsolatos rendelkezések (lásd a (22) preambulumbekezdést) egy független korrekciós tényező előirányzására korlátozódnak a szerződési egyensúly biztosítása érdekében, és semmiben nem érintik a helyi adó mértékét, amelyet az önkormányzatok továbbra is szabadon felülvizsgálhatnak. Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozat (82) preambulumbekezdése megállapította, ez a kompenzáció az összevetett adómértékek függvényében legfeljebb [50 000–100 000] és [250 000–350 000] EUR közötti összeget jelent;

iv. ami a hirdetési bevételek leosztását illeti, a JCD minden egyes szerződés esetében értékmegállapítási együtthatót alkalmaz, amely a felületenkénti átlagos bevételhez viszonyított hozzáadott értéknek felel meg; ez a módszer összhangban áll az ezen a területen alkalmazott korszerű gyakorlattal; továbbá

v. a koncessziós megállapodás rendszeres ellenőrzés tárgyát képezi. Egyrészt a megállapodás megfelelő végrehajtásának felügyeletével meg van bízva egy irányítóbizottság ([60]) és egy nyomonkövetési bizottság, amelyekhez a JCD-nek évente jelentést kell benyújtania a rendszer működéséről. Másrészt a 2010. november 25-i rendelet előírja, hogy Brüsszel fővárosi régió kormányzata és Brüsszel fővárosi régió parlamentje évente ellenőrzi a koncessziós szerződés végrehajtását.

([60]) Az irányítóbizottság a Villo-megállapodás 6. cikkével jött létre, és paritásos alapon legalább két, a mobilitási miniszter által a Bruxelles Mobilitétől kijelölt tagból és legalább két, a JCD által kijelölt tagból áll.

A negyedik Altmark-feltétel

(197) A belga hatóságok véleménye szerint a Villo-koncessziót nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárást követően ítélték oda a JCD számára. Ami az ajánlati felhívást követően beillesztett pénzügyi intézkedéseket illeti (lásd a (22) preambulumbekezdést), azok egyetlen célja a várható hirdetési bevételek csökkenésének ellentételezése és a szerződési egyensúly fenntartása a jövőre nézve.

4.3.1.2. Összeegyeztethetőség

(198) Amennyiben a Villo-megállapodásban meghatározott intézkedések állami támogatásnak minősülnének, a belga hatóságok szerint a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetőek lehetnének a belső piaccal, tekintettel arra, hogy:

i. az önkiszolgáló rendszerű kerékpár-szolgáltatás – azáltal, hogy egy környezetbarát közlekedési eszköz használatát mozdítja elő a személygépkocsi alternatívájaként – jól meghatározott közösségi érdeket szolgál;

ii. a koncesszió szinte teljes egészében magánforrásokból történő finanszírozása megfelelő és arányos, mivel ösztönző hatást gyakorol; továbbá

iii. a verseny torzítása és a kereskedelemre gyakorolt hatás mérsékelt, mivel a koncesszió egy eredményes és átlátható versenyeztetés eredménye, tisztán helyi alkalmazással.

4.3.2. *Belgium észrevételei az érdekelt felek észrevételeivel kapcsolatban*

(199) A belga hatóságok az érdekelt felek észrevételeivel kapcsolatos észrevételeiket 2015. október 2-án kelt levelükben juttatták el.

(200) A belga hatóságok elutasítják a panaszosok által felhozott érveket. Arra hivatkoznak, hogy a Villo-megállapodásban előírt intézkedések valamennyi Altmark-kritériumnak eleget tesznek, és ezért nem minősülnek állami támogatásnak. Másodlagosan a belga hatóságok úgy vélik, hogy az intézkedések a következők alapján összeegyeztethetőek a belső piaccal:

i. a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja; valamint

ii. az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat.

4.3.2.1. Az állami támogatás megléte

(201) Miközben a CCB azt állítja, hogy a Brüsszel fővárosi régió úgy ítélte oda a JCD-nek a közterületek hirdetési célú igénybevételére és hasznosítására való jogot, hogy ezért nem kérte ellentételezés fizetését, a belga hatóságok visszautasítják ezt az előfeltevést, és rámutatnak arra, hogy a hirdetési felületek hasznosításáért nyújtott ellentételezés a kerékpárkölcsönzési közszolgáltatás biztosítása az ajánlati felhívásban foglaltaknak megfelelően.

(202) Emellett a belga hatóságok megerősítik a 2015. május 21-i levelükben kifejtett álláspontjukat, amely szerint a szóban forgó ügyben teljesülnek az Altmark-kritériumok (lásd a (191)–(197) preambulumbekezdést). Ezenkívül újabb érveket hoznak fel az első két Altmark-feltétellel kapcsolatban (lásd a (203)–(204) preambulumbekezdést).

Az első Altmark-feltétel

(203) A belga hatóságok a szóban forgó ügy szempontjából nem tartják relevánsnak a CCB azon állítását, amely szerint más európai városokban már létezik a Villo rendszerhez hasonló kerékpárkölcsönzési szolgáltatás, anélkül, hogy azt kifejezetten általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősítették volna. Megjegyzik, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás fogalma relatív, és a körülményektől függ. A szóban forgó ügyben Brüsszel fővárosi régióra különösen erőteljes nyomás nehezedett a gépjárművek tekintetében, ami szükségessé tette ambiciózus és hatékony intézkedések elfogadását. Az Antwerpen városával kapcsolatban említett példa vonatkozásában a belga hatóságok megállapítják, hogy az érintett üzemeltető (CCB) közvetlen támogatásban részesül.

A második Altmark-feltétel

(204) A belga hatóságok véleménye szerint amennyiben egy közszolgáltatás finanszírozási módját az ajánlati felhívástól kezdve pontosan meg kellene határozni, a versenyeztetésnek nem lenne értelme, mivel a pályázóknak semmiféle mozgástere nem maradna. A belga hatóságok megerősítik álláspontjukat, amely szerint az ajánlattételhez szükséges dokumentáció tárgyilagos és átlátható módon rendelkezett a szolgáltatás finanszírozásának paramétereiről (lásd a (194) preambulumbekezdést).

4.3.2.2. Összeegyeztethetőség

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alkalmazhatósága

(205) Bár a belga hatóságok nem fogadják el, hogy meg lehetne állapítani bármiféle támogatás értékét, úgy vélik, az állítólagos támogatás teljes összege mindenképpen jóval alacsonyabb a 15 millió eurónál, tekintve, hogy a tisztán magánforrásokból származó bevételek (így például a hirdetési bevételek) nem számítandók bele a támogatásba. Következésképpen a belga hatóságok véleménye szerint az állítólagos támogatás éves összege az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat hatálya alá tartozik.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat feltételeinek teljesülése

(206) Ami a koncesszió időtartamának meghosszabbítását illeti (lásd a (161) preambulumbekezdést), a belga hatóságok szerint ezzel az első szakasz időtartamát igazították hozzá a második szakasz időtartamához (lásd a (20) preambulumbekezdést). Ez több okkal indokolható: a különféle előírt eljárások a vártnál hosszabb ideig tartottak, a megfelelő igazgatás érdekében össze kívánták hangolni a két szakaszt, ellentételezni kellett a hirdetési felületek számának csökkenését, valamint elegendő időn át kívántak közszolgáltatást biztosítani a polgárok számára.

(207) A belga hatóságok véleménye szerint a Villo-koncessziót világos és egyértelmű megbízással ruházták a JCD-re, amelyben meghatározták az ellentételezés paramétereit, és amely lehetővé teszi mindenfajta túlkompenzáció megelőzését (lásd a (193)–(197) preambulumbekezdést).

Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja

(208) A belga hatóságok megerősítik a 2015. május 21-i levelükben leírt álláspontjukat (lásd a (198) preambulumbekezdést), amely szerint a Villo-megállapodásban foglalt intézkedések az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetőnek tekinthetők a belső piaccal, mivel:

i. az önkiszolgáló rendszerű kerékpár-szolgáltatás jól meghatározott közösségi érdeket szolgál;

ii. a megállapodás megfelelő és arányos eszközként került kialakításra, amely ösztönző hatással bír;

iii. a verseny torzítása és a kereskedelemre gyakorolt hatás korlátozott.

4.4. **Az érdekelt felek által előterjesztett további észrevételek**

4.4.1. *A CCB által benyújtott kiegészítő észrevételek*

(209) A CCB szerint a Villo-megállapodás teljesítése során a JCD által viselt költségek lényegesen alacsonyabbak az eredetileg megadottaknál, és ezáltal azoknál a költségeknél is, amelyekre a belga hatóságok hivatkoztak a túlkompenzáció hiányának bizonyítása érdekében:

i. a JCD-nek kevesebb kerékpárt – 5000 helyett 4500 darabot – kellett üzembe helyeznie;

ii. a JCD jelentős megtakarítást érhetett el a Villo-megállapodás módosító záradékának köszönhetően, amely 400-ról 360-ra csökkentette a kialakítandó kerékpárállomások számát; továbbá

iii. a Villo által regisztrált utak száma 2014-hez képest 2015-ben 150 000-rel csökkent.

(210) A CCB kiszámította, mekkora hirdetési bevételre tett szert a JCD a Villo-megállapodás végrehajtása révén, meghatározva a hirdetési felületek kihelyezésének időpontját és helyét, majd kiszámítva a JCD által hasznosított hirdetési felületeket, végül pedig a JCD hivatalos díjszabását alkalmazva a brüsszeli hálózatára, figyelembe véve az ilyen típusú hirdetési felületek esetében a kültéri reklámok ágazatában általában alkalmazott kedvezményeket. E számítások alapján a JCD jelentős mértékben alábecsülte a vonatkozó hirdetési bevételeket.

(211) A CCB következtetése szerint a JCD 2009 májusa és 2017 februárja között 27,3 millió eurós túlkompenzációban részesült.

(212) mivel a túlkompenzáció hiányát nem ellenőrzik (lásd a (163) preambulumbekezdést), a CCB szerint ellenőrzési rendszert kellene bevezetni, amely lehetővé tenné annak évenkénti megállapítását, hogy részesült-e a koncessziós jogosult túlkompenzációban, és adott esetben lehetővé tenné a megállapított túlkompenzáció korrigálását. Ezt az ellenőrzést független harmadik félnek kellene elvégeznie.

(213) A CCB ezenkívül úgy véli, hogy a túlkompenzáció hiányának ellenőrzését egy észszerű nyereségre kellene alapozni, amelyet nem a termelt bevételekhez, hanem az általános gazdasági érdekű szolgáltatás költségeihez viszonyítva kell kiszámítani.

4.4.2. *A JCD által benyújtott kiegészítő észrevételek*

(214) A Villo-megállapodás révén termelt hirdetési bevételek meghatározásához alkalmazandó GRP vonatkozásában (lásd a (162) és a (184) preambulumbekezdést) a JCD tisztázta, hogy ez egyike azon kritériumoknak, amelyet a hirdetési bevételek értékének megállapításához használ. Ugyanakkor a JCD szerint a hirdetési felületek elméleti GRP mutatója nem elegendő ahhoz, hogy meg lehessen állapítani egy szerződés hirdetési felületeinek értékét. A JCD az egyes szerződések keretében kihelyezett hirdetési felületek értékét egy országos alapon kiszámított felületenkénti átlagbevétel alapulvételével állapítja meg, amelyre különböző tényezők függvényében korrekciós együtthatót alkalmaz, ideértve a reklámfelületi oldalak GRP mutatóját, a hirdetési felületeknek a hirdetők számára stratégiailag fontos városon belüli elhelyezkedését, valamint a városonként eltérő hirdetési nyomás mértékét és a versenykörnyezetet.

(215) A GRP korlátozott jelentőségét hangsúlyozva a JCD megjegyzi, hogy amennyiben a legnagyobb országos hálózata és a legnagyobb brüsszeli hálózata esetében összehasonlítjuk a GRP-t és a felületenkénti árat, a Villo-megállapodás keretében hasznosított felületekre alkalmazott ([20–30] %-os) korrekciós tényezőhöz hasonló – [10–20] %-os, illetve [20–30] %-os – többletértéket kapunk.

(216) A Villo-megállapodás teljesítése során viselt költségek tekintetében a JCD úgy véli, hogy a CCB által kapott összegek nem felelnek meg a valóságnak, ami a következőkkel magyarázható:

i. a CCB módszere egyáltalán nem veszi figyelembe a szükséges infrastruktúra kialakításával kapcsolatban a koncesszió kezdetén szükségessé váló beruházásokat;

ii. a CCB kerékpáronként évi 1450 eurós költséget alkalmaz, amely összeg a JCD ajánlatában szerepelt, és ezért becsléseken alapult.

(217) A JCD nem ismeri el a CCB által a helyi adók kompenzálása tekintetében felhozott összegeket (lásd a (164) preambulumbekezdést). A JCD szerint a CCB által becsült összegek és a tényleges összegek közötti különbség az alábbiakból adódik:

i. nem megfelelő adómértékek alkalmazása: a CCB számításaival ellentétben csupán néhány önkormányzat alkalmaz forgó négyzetméterenként évi 75 eurónál magasabb adómértéket a hirdetési felületekre.

ii. a mechanizmus nem érintett önkormányzatokra történő alkalmazása: úgy tűnik, a CCB a felülvizsgálati mechanizmust Etterbeek, Schaerbeek és Saint-Josse településekre is alkalmazta, miközben az ezekkel az önkormányzatokkal kötött kétoldalú megállapodások nem tartalmazzák ezt a rendelkezést;

iii. a mechanizmus automatikus alkalmazása: a gyakorlatban a JCD csak azt követően kapja meg a felülvizsgálati mechanizmus szerinti összegeket, hogy kiszámlázta az illetéket az önkormányzatoknak. A hirdetési felületek kihelyezése és üzemeltetése, valamint a felülvizsgálati záradék alkalmazásából adódó összegek beérkezése között eltelhet bizonyos idő.

(218) Ami a hirdetési bevételeket illeti, a CCB alábecsülte a JCD által alkalmazott kedvezményeket: a kedvezmény mértéke megközelítőleg [60-70] %, nem pedig 40 %. A megfelelő mértékű kedvezményt alkalmazva a hirdetési bevételek jóval alacsonyabbak (majdnem feleannyit tesznek ki), mint ami a CCB becsléseiben szerepel.

(219) A JCD vitatja a CCB által a hirdetési felületek ingyenes üzemeltetésével kapcsolatban felhozott összeget is (lásd a (165) preambulumbekezdést). A JCD szerint a CCB figyelmen kívül hagyja, hogy a hirdetési felületek Villo-koncesszió szerinti üzemeltetése elválaszthatatlan a kerékpárkölcsönzési közszolgáltatás nyújtásától. A hirdetési bevételek valójában a közszolgáltatás finanszírozására szolgálnak.

(220) A JCD szerint a Villo-koncesszió finanszírozásának vonatkozásában azért veszik tekintetbe a hirdetési felületek üzemeltetését, mert JCD a Villo hirdetési felületeit a kerékpárkölcsönzési közszolgáltatás nyújtásával járó jelentős költségek ellenében üzemelteti.

4.5. **A Belgium által előterjesztett kiegészítő észrevételek**

(221) A Villo-megállapodás időtartamával kapcsolatban (lásd a (161) preambulumbekezdést) a belga hatóságok arra is rámutatnak, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat, amely a Villo-megállapodás megkötésekor alkalmazandó volt, nem tartalmazott rendelkezést a közszolgáltatás nyújtásának időtartamára vonatkozóan (lásd a (181) preambulumbekezdést). Emellett a belga hatóságok véleménye szerint a Villo-koncesszió időtartamának a módosító záradékkal történő meghosszabbítása három indokon alapult:

i. a felek akaratán kívül álló körülmények késleltették a megállapodás végrehajtását;

ii. össze kívánták hangolni a Villo-megállapodás két szakaszát: a megállapodás két szakaszát eredetileg tizenöt éves időtartamra tervezték, különböző időpontokban elindítva. Ez a gyakorlatban azt eredményezte, hogy az 1. szakasz és a 2. szakasz más-más időpontban végződött volna (amint arra a módosító záradék preambuluma utal); továbbá

iii. a Villo-megállapodás módosító záradéka nyomán csökkent a JCD által üzemeltetett hirdetési felületek száma.

4.6. **A Villo-megállapodáshoz csatolt második módosító záradék**

(222) Brüsszel fővárosi régió kormánya és a JCD 2018. március 29-én aláírt egy módosító záradékot a Villo-megállapodáshoz. E módosító záradék bevezetésére azért került sor, hogy pontosabban és rendszeresebben lehessen ellenőrizni a túlkompenzáció hiányát.

(223) A módosító záradék rögzíti, hogy a JCD külön analitikus könyvelésének eredményeit továbbítják a régió számára. Az eredmények bemutatják a Villo-megállapodásból származó bevételeket – különbséget téve a felhasználók által fizetett összegekből származó bevételek, a hirdetési bevételek, a regionális díjak alóli mentesség, valamint a helyi adók emelésének kompenzálása között –, továbbá a koncesszió költségeit, megkülönböztetve az üzemeltetési költségeket, az igazgatási költségeket, valamint a Villo szolgáltatáshoz kapcsolódó beruházások értékcsökkenését.

(224) A módosító záradék kimondja, hogy a JCD éves pénzügyi kimutatásának ellenőrzéséért felelős könyvvizsgáló („könyvvizsgáló") évente ellenőrzi, hogy a könyvelés szerinti elkülönítés elvének JCD általi átültetése összhangban áll az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozattal. A könyvvizsgáló általi ellenőrzést követően az elkülönített számlák eredményét évente továbbítják a könyvvizsgálónak.

(225) A könyvvizsgáló évente ellenőrzi, hogy az üzemeltetés összesített éves eredményének (EBIT) és a Villo-koncesszió üzemeltetéséhez kapcsolódóan (2009 óta) felmerült összesített éves költségeknek a hányadosa nem haladja meg a [10–20] %-os küszöbértéket ([61]). A küszöbérték meghaladása esetén a küszöbérték feletti összeg erejéig visszamenőleges hatállyal részben vagy egészében meg kell fizetni az előző évre vonatkozó regionális díj összegét, amely alól a JCD mentesül, a helyi adókkal kapcsolatos intézkedések hatásából adódó összeggel együtt.

(226) A módosító záradék ezenkívül kimondja, hogy a könyvvizsgáló e módszer szerint ellenőrzi a túlkompenzáció hiányát a 2009 és 2017 közötti időszak vonatkozásában, és jelentést állít össze az irányítóbizottság számára. A jelentést a módosító záradék aláírását követően a lehető leghamarabb el kell készíteni.

4.7. **A második módosító záradék előtti intézkedések értékelése**

(227) A Bizottság értékelésében különbséget tesz a módosító záradék előtti időszak (lásd a (222) preambulumbekezdést) és a módosító záradék utáni időszak között.

4.7.1. *Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállása*

(228) Az állami támogatás fennállásának megállapítását lehetővé tevő feltételeket a (70)–(71) preambulumbekezdés írja le. A (229)–(249) preambulumbekezdésben ellenőrizzük, hogy teljesülnek-e ezek a feltételek az egyes intézkedések – a közterület igénybevételéért fizetendő regionális díjak alóli mentesség, a helyi adók emelésének kompenzálása, valamint a regionális adókat érintő méltányossági záradék (lásd a (22) preambulumbekezdést) – esetében.

([61]) Ez [10-20] %-os standard aránynak felel meg a bevételek vonatkozásában.

4.7.1.1. Az államnak való betudhatóság és állami források

(229) Az államnak való betudhatóság fennállásának és az állami források meglétének megállapítását lehetővé tévő feltételeket a (72) és a (73) preambulumbekezdés írja le.

Az államnak való betudhatóság

(230) Nem vitatott, hogy a Villo-koncessziót Brüsszel fővárosi régió ítélte oda, és hogy a régió biztosította az odaítélést követően a kiegészítő intézkedéseket (lásd a (19)–(22) preambulumbekezdést). A megtámadott intézkedések tehát az államnak tulajdoníthatók.

Állami források

(231) A Brüsszel fővárosi régió és a területén belüli különböző önkormányzatok esetében fennálló, a megtámadott intézkedésekhez kapcsolódó bevételkiesés jövedelemkiesést jelent az állami hatóságok számára, azaz ezáltal állami források kerülnek a JCD-hez.

(232) A vonatkozó állami források konkrétan i. a 8 m²-es hirdetési felületek után Brüsszel fővárosi régió közterületeinek igénybevételéért fizetendő díj alóli mentességből adódó jövedelemkiesés, amelynek maximális éves összege [50 000–150 000] euro; ii. a regionális adók esetleges emelésének kompenzálásához kapcsolódó bevételkiesés, amelynek összege megegyezik az adóemelésből következő összeggel; továbbá iii. a helyi adók esetleges emelésének kompenzálásához kapcsolódó bevételkiesés, amelynek összege megegyezik az adóemelésből következő összeggel, és legfeljebb évi [250 000–350 000] eurót tesz (lásd a (22) preambulumbekezdést).

(233) A Villo kerékpárkölcsönzési rendszer finanszírozását a felhasználók által fizetett összegek mellett a hirdetési felületek kezelése és üzemeltetése biztosítja. A hirdetési bevételek és a koncesszió használói által fizetett összegek teljes egészében magánforrások, és nem minősülhetnek állami forrásoknak.

(234) A Bizottság véleménye szerint a JCD hirdetési bevételei egyértelműen nem minősülnek állami forrásoknak, amennyiben ezek a hirdetési bevételek a JCD és ügyfelei közötti magánszerződésekből származnak, amelyekbe az állam semmilyen formában nem avatkozik bele.

(235) Emellett nem lehet úgy tekinteni, hogy Brüsszel fővárosi régió állami forrásokról mond le csak azért, mert ő maga nem végez ilyen gazdasági tevékenységet. Az állami források ilyen megközelítése rendkívül tág lenne, és nem tenné lehetővé az állam számára, hogy anélkül engedélyezzen tevékenységeket a területén, hogy előzetesen ellenőrizné, nem tudná-e az adott tevékenységet saját maga elvégezni.

4.7.1.2. Gazdasági előny megléte

(236) A szelektív gazdasági előny meglétének megállapítását lehetővé tevő feltételeket a (82) és a (83) preambulumbekezdés írja le.

(237) A szóban forgó esetben a regionális díjak alóli mentesség és a helyi adók emelésének kompenzálása lehetővé teszi a JCD számára, hogy ne viseljen olyan terheket, amelyeket rendes körülmények között saját költségvetéséből kellett volna állnia, és így előnyt biztosíthatnak számára.

(238) A belga hatóságok azonban úgy vélik, hogy ezeket a kiegészítő intézkedéseket a közszolgáltatás ellentételezésének kell tekinteni, amelyre az Altmark-ítélet kiterjed.

(239) Az Altmark-ügyben hozott ítéletben az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy az általános gazdasági érdekű közszolgáltatás nyújtása során felmerült költségekért állami forrásokból nyújtott ellentételezés nem minősül előnynek, amennyiben teljesül négy kumulatív feltétel ([62]):

i. a kedvezményezett vállalkozást ténylegesen közszolgáltatási kötelezettségnek kell terhelnie, és e kötelezettségnek egyértelműen meghatározottnak kell lennie;

ii. tárgyilagos és átlátható módon előre meg kell határozni azokat a paramétereket, amelyek alapján az ellentételezést kiszámítják;

([62]) A Bíróság C-280/00. sz. *Altmark Trans GmbH és Regierungspräsidium Magdeburg* ügyben hozott ítélete, ECLI:EU:C:2003:415, 87–95. pont.

iii. az ellentételezés nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó észszerű nyereségre; továbbá

iv. amennyiben a közszolgáltatási kötelezettség végrehajtásával megbízott vállalkozás kiválasztása nem közbeszerzési eljárás keretében történik, amely lehetővé tenné, hogy azt a pályázót válasszák, aki a szolgáltatást a közösség számára a legkisebb költséggel tudja nyújtani, a szükséges ellentételezés mértékét azon költségek elemzése alapján kell megállapítani, amelyek egy átlagos, jól vezetett és megfelelően felszerelt vállalkozásnál e kötelezettségek végrehajtásakor felmerülnének.

(240) A második Altmark-feltétellel kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy azon kiegészítő intézkedések Brüsszel fővárosi régió tekintetében felmerülő pénzügyi hatása, amelyeket csupán a közbeszerzési eljárást követően vettek fel a megállapodásba – és különösen az olyan intézkedések pénzügyi hatása, mint a helyi adók emelésének kompenzálása – az intézkedés biztosításának időpontjában nem volt ismert, mivel teljes egészében a helyi adók jövőbeni alakulásától függ. Mivel nem volt korlátozva, hogy legfeljebb milyen összegű lehet az intézkedés pénzügyi hatása, a Bizottság ezt nem tekinti teljesen átláthatónak.

(241) A harmadik Altmark-feltétel tekintetében az elemzett kiegészítő intézkedések biztosításának időpontjában nem volt előzetesen értékelve, hogy a JCD számára a koncesszió üzemeltetése során nyújtott kompenzáció nem haladta meg a vonatkozó kötelezettségek végrehajtása során felmerülő költségek egészben vagy részben való fedezéséhez szükséges mértéket, figyelemmel az érintett bevételekre és az e kötelezettségek teljesítéséből származó észszerű nyereségre.

(242) Végezetül ami a negyedik Altmark-feltételt illeti, a Bizottság véleménye szerint mivel bizonyos intézkedéseket az ajánlati felhívást követően illesztettek be, nem világos, hogy az Altmark-ítélet szempontjából teljesítettnek tekinthető-e az ajánlati felhívás célja, azaz azon gazdasági szereplő kiválasztása, aki a szolgáltatást a közösség számára a legkisebb költséggel tudja nyújtani. Attól kezdve ugyanis, hogy nem minden kompenzációs intézkedés szerepel az adott ajánlati felhívásban, nehéz arra a következtetésre jutni, hogy az ajánlati felhívás lehetővé tette azon gazdasági szereplő kiválasztását, aki a legalacsonyabb költséggel nyújtja az általános gazdasági érdekű szolgáltatást – még akkor is, ha maga a közbeszerzési eljárás átlátható volt.

(243) A (240)–(242) preambulumbekezdésben kifejtett okokból a Bizottság úgy véli, hogy a szóban forgó ügyben nem teljesülnek az Altmark-ítéletben foglalt feltételek, és következésképpen a további állami forrásoknak az ajánlati felhívást követően eldöntött átruházása gazdasági előnyt jelent a JCD számára.

(244) Ami az előny összegének kiszámítását illeti, a belga hatóságok kezdetben úgy becsülték, hogy a helyi adók kompenzálása legfeljebb évi [50 000–100 000] eurót tesz ki. Ez a számítás azonban figyelembe vette, hogy az önkormányzatok általában alacsonyabb adómértéket alkalmaznak a közszolgáltatásokra, mint az üzleti szolgáltatókra, akiknek magasabb normál adókulcs szerint kell adózniuk. A belga hatóságok csak az általában véve a közszolgáltatások esetében biztosított kedvezőbb adómérték és a Villo-koncesszió keretében a JCD-re ténylegesen alkalmazott adómérték közötti különbözetet tekintik előnynek. A Bizottság véleménye szerint azonban a JCD számára ténylegesen biztosított előny a normál adókulcs és a JCD-re alkalmazott adómérték közötti különbségnek felel meg. Ez az előny a belga hatóságok eredeti számításai szerint évente legfeljebb [250 000–350 000] eurót tehet ki ([63]).

(245) Összességében a JCD évente legfeljebb [400 000–500 000] EUR összegű előnyben részesült ([50 000–150 000] EUR a Brüsszel fővárosi régió közterületeinek igénybevételéért fizetendő díj alóli mentesség révén, plusz [250 000–350 000] EUR a helyi adókkal kapcsolatos árfelülvizsgálati záradék alkalmazásából adódóan, lásd a (22) preambulumbekezdést).

4.7.1.3. Szelektív jelleg

(246) Az intézkedések szelektivitásának értékelését lehetővé tevő feltételeket a (97) preambulumbekezdés írja le.

([63]) Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (82) preambulumbekezdését.

(247) mivel a vitatott intézkedések egyedi támogatási intézkedések, a gazdasági előny azonosítása (lásd a (236)–(245) preambulumbekezdést) lehetővé teszi a szelektivitás fennállásának vélelmezését ([64]). Eltérő rendelkezés hiányában ez a vélelem alkalmazandó a szóban forgó esetben, és elegendő az intézkedések szelektívnek nyilvánításához.

4.7.1.4. A verseny torzítása és a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás

(248) A (103)–(121) preambulumbekezdésben kifejtett indokok alapján a JCD számára a Villo-koncesszió vonatkozásában biztosított kiegészítő intézkedések olyan hatásokkal járnak, amelyek potenciálisan torzíthatják a versenyt és érinthetik a tagállamok közötti kereskedelmet.

4.7.1.5. A támogatás fennállásával kapcsolatos következtetés

(249) A fenti megfontolások alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Villo közszolgálati koncesszió Brüsszel fővárosi régió területén történő, JCD általi üzemeltetéséhez kapcsolódó kiegészítő intézkedések tekintetében teljesülnek az állami támogatásra vonatkozó kumulatív kritériumok, és következésképpen ezek az intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatásnak minősülnek.

4.7.2. *A támogatás jogszerűsége*

(250) A Bizottság megállapítja, hogy a panasz e részének tárgyát képező kiegészítő intézkedésekről, amelyek az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek, nem érkezett tájékoztatás az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint.

(251) A belga hatóságok ugyanakkor úgy vélik, hogy amennyiben ezek az intézkedések állami támogatásnak minősülnek, ezek közszolgáltatás ellentételezését jelentik, ami az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló, a történtek idején alkalmazandó határozat alapján összeegyeztethető a belső piaccal (az intézkedések odaítélésének időpontjában az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat volt hatályos, amelynek helyébe az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat lépett). Mindkét határozat rendelkezik arról, hogy az összeegyeztethetőség feltételeinek megfelelő intézkedések mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól ([65]).

(252) Ahhoz, hogy az intézkedések összeegyeztethetőnek minősüljenek, elegendő, hogy eleget tegyenek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló – az odaítélésük időpontjában alkalmazandó – 2005. évi határozatban előírt feltételeknek. Az alábbiakban megvizsgáljuk az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozattal való összeegyeztethetőséget.

4.7.3. *Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozattal való összeegyeztethetőség*

4.7.3.1. Hatály

(253) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat kizárólag olyan szolgáltatásokra alkalmazandó, amelyek általános gazdasági érdekű szolgáltatásoknak minősülhetnek. Az ítélkezési gyakorlat alapján – mivel nem létezik olyan ágazati szabályozás, amely uniós szinten rendelkezne erről a kérdésről – a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározása tekintetében, hogy mely szolgáltatások minősíthetők általános gazdasági érdekűnek, a Bizottságnak pedig arról kell gondoskodnia, hogy ne forduljanak elő nyilvánvaló hibák.

(254) A szóban forgó ügyben a Bizottság megítélése szerint nem áll fenn nyilvánvaló hiba, amennyiben a szolgáltatás olyan állampolgári igényre reagál, amelyet állami beavatkozás nélkül nem lehetne ugyanilyen feltételekkel kielégíteni (a felhasználók által fizetett összeg például nem elegendő a szolgáltatás költségeinek fedezéséhez). Meg kell jegyezni azt is, hogy a belga Alkotmánybíróság a kérdést megvizsgálva megerősítette, hogy a Villo automatizált kerékpárkölcsönzési rendszer közszolgáltatás jellegű rendszer ([66]).

([64]) A Bíróság 2005. június 4-i ítélete, *Bizottság kontra MOL*, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, 60. pont. A Bíróság 2006. június 30-i ítélete, *Belga Királyság kontra Bizottság*, C-270/15 P, ECLI:EU:C:2016:489, 49. pont. A Törvényszék 2017. december 13-i ítélete, *Görög Köztársaság kontra Bizottság*, T-314/15, ECLI:EU:T:2017:903, 79. pont.

([65]) Lásd az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. és 2012. évi határozat 3. cikkét.

([66]) Lásd a belga Alkotmánybíróság 68/2012. sz. ügyben hozott 2012. május 31-i ítéletét.

(255) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint a határozat az olyan vállalkozásoknak odaítélt közszolgáltatással járó ellentételezés formájában nyújtott állami támogatásra alkalmazandó, amelyek adózás előtti átlagos éves forgalma az általános gazdasági érdekű szolgáltatással való megbízást megelőző két pénzügyi évben 100 millió eurónál kevesebb volt, a szóban forgó szolgáltatásért járó éves ellentételezés összege pedig kevesebb mint 30 millió euro.

(256) A JCD számára a közterület igénybevételéért fizetendő díj alóli mentesség és a helyi adók emelésének kompenzálása formájában nyújtott teljes támogatási összeg a belga hatóságok számításai szerint jóval alatta marad az évi 30 millió eurós küszöbértéknek, mivel nem haladja meg az évenkénti maximum [400 000–500 000] eurót (lásd a (245) preambulumbekezdést). Emellett az éves forgalom a 2006–2007-es években lényegesen alacsonyabb volt a 100 millió eurónál. Ezen az alapon tehát az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat alkalmazandó.

4.7.3.2. Az előírásoknak való megfelelés

(257) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat 4. cikke kimondja, hogy „az érintett vállalkozást egy vagy több hivatalos aktussal megbízzák az általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével; e hivatalos aktus formáját minden egyes tagállam maga határozhatja meg. A hivatalos aktus többek között a következőket tartalmazza: […] a túlkompenzáció elkerülésére és visszafizetésére hozott intézkedések."

(258) A JCD megbízásában csak 2018. március 29-től, a Villo-megállapodáshoz csatolt második módosító záradék elfogadásától kezdve szerepelt pontos és egyértelmű leírás az esetleges túlkompenzáció visszafizetésének módjáról és elkerülésének eszközeiről (lásd a (222)–(226) preambulumbekezdést). Következésképpen a Bizottság véleménye szerint az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat e követelménye nem teljesült, és az érintett támogatások az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2005. évi határozat alapján nem egyeztethetőek össze a belső piaccal.

4.7.4. *Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozattal való összeegyeztethetőség*

4.7.4.1. Hatály

(259) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 10. cikkének b) pontja értelmében „minden olyan, az e határozat hatálybalépése előtt létrehozott támogatás, amely a 2005/842/EK határozat alapján nem volt összeegyeztethető a belső piaccal, és amelyre a bejelentési követelmény vonatkozott, de megfelel az e határozatban meghatározott feltételeknek, a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősül, és mentesül az előzetes bejelentés követelménye alól". A fentiekre tekintettel a Bizottság ezért úgy véli, hogy a támogatást az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alapján kell elemezni.

(260) A (253) és (254) preambulumbekezdésben kifejtetteknek megfelelően a Bizottság szerint nem áll fenn nyilvánvaló hiba az általános gazdasági érdekű szolgáltatás fogalommeghatározása tekintetében. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat – a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében – a közszolgáltatások 15 millió EUR éves összeget nem meghaladó ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásokra alkalmazandó. A belga hatóságok becslései szerint a JCD számára nyújtott támogatás teljes összege jóval alatta marad ennek a küszöbértéknek (lásd a (245) preambulumbekezdést). Ezen az alapon tehát az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alkalmazandó.

4.7.4.2. Az előírásoknak való megfelelés

(261) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 4. cikke (a 2005. évi határozathoz hasonlóan) kimondja, hogy „*[a]z érintett vállalkozást egy vagy több aktussal bízzák meg az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával, amely aktus vagy aktusok formáját minden egyes tagállam maga határozhatja meg. Az aktus többek között a következőket tartalmazza, illetve az aktusok a következőket tartalmazzák: […] a túlkompenzáció elkerülésére és visszafizetésére hozott intézkedések.*"

(262) A (258) preambulumbekezdésben említetteknek megfelelően a Bizottság úgy véli, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló határozat e követelménye nem teljesült, és az érintett támogatások az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alapján nem egyeztethetőek össze a belső piaccal.

4.7.5. *Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabállyal való összeegyeztethetőség*

4.7.5.1. Hatály

(263) Az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény ([67]) (a továbbiakban „az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály") 7. pontja szerint „[a] jelen közleményben meghatározott elvek csak annyiban alkalmazandók a közszolgáltatás ellentételezésére, amennyiben [az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi] határozat hatályán kívül eső állami támogatásnak minősül." A fentiekre tekintettel a Bizottság ezért úgy véli, hogy a támogatást az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály alapján kell elemezni.

(264) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály 69. pontja értelmében „[a] Bizottság minden olyan jogellenes támogatásra alkalmazza majd az e közleményben meghatározott elveket, amelyek esetében 2012. január 31-ét követően hoz határozatot, még akkor is, ha a támogatás nyújtása ezen időpont előtt történt". Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabályt tehát a Villo-koncesszió kezdetétől kell alkalmazni.

4.7.5.2. Az előírásoknak való megfelelés

(265) A Bizottság ellenőrzi, összeegyeztethető-e a támogatás az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály 2. szakaszában felsorolt feltételekkel, szem előtt tartva, hogy a keretszabály 61. pontja értelmében „[az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi] határozat 2. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételeket teljesítő támogatásokra nem vonatkoznak a 14., 19., 20., 24., 39., 51–59. pontban és a 60. pont a) alpontjában meghatározott elvek." Amint arra fent rámutattunk (lásd a (260) preambulumbekezdést), a szóban forgó támogatás megfelel ezeknek a feltételeknek.

Az általános gazdasági érdekű szolgáltatás valódisága

(266) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály 12. pontja aszerint „[a] támogatás csak a Szerződés 106. cikkének (2) bekezdésében említett valódi […] általános gazdasági érdekű szolgáltatás kapcsán nyújtható." A Bizottság véleménye szerint a Villo-megállapodás üzemeltetése valódi általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak felel meg (lásd a (253)–(254) preambulumbekezdést).

A közszolgáltatási kötelezettségeket és az ellentételezés kiszámításának módszereit meghatározó megbízási aktus szükségessége

(267) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 15. cikke kimondja, hogy „[a]z érintett vállalkozást egy vagy több aktussal megbízzák az általános gazdasági érdekű szolgáltatás nyújtásával; e megbízási aktus vagy aktusok formáját minden egyes tagállam maga határozhatja meg." A 16. pont értelmében ennek az aktusnak többek között tartalmaznia kell a közszolgáltatási kötelezettségek tartalmát és időtartamát; az említett kötelezettségekkel megbízott vállalkozást és adott esetben az érintett területet; a vállalkozásnak adott kizárólagos vagy speciális jogok jellegét; az ellentételezési mechanizmus leírását és az ellentételezés kiszámításának, ellenőrzésének és felülvizsgálatának paramétereit; valamint a túlkompenzáció elkerülésére és visszafizettetésére hozott intézkedéseket.

(268) A Villo-koncessziót a belga hatóságok a Villo-megállapodásban közszolgáltatási koncesszióként határozták meg. Emellett a régió parlamentje 2010. november 25-én rendeletet fogadott el a Villo közszolgáltatás üzemeltetéséről.

(269) A Villo-megállapodás az alábbiak szerint határozza meg a közszolgáltatást: „automatizált kerékpárkölcsönzési rendszer rendelkezésre bocsátása Brüsszel fővárosi régió egész területén, a koncessziós jogosult költségére és kockázatára, a kormány felügyelete alatt és az általa meghatározott minimumfeltételek mellett". A megállapodás kimondja, milyen közszolgáltatási kötelezettségek terhelik a koncesszió üzemeltetőjét. Ez az aktus leírja a szolgáltatás jellegét, földrajzi kiterjedését és működését. Emellett leírja a felhasználók tekintetében alkalmazandó díjszabás rendszerét.

(270) A megbízás tartama: a koncesszió időtartamát 15 évben határozták meg, majd a koncesszióhoz csatolt 2011. június 9-i módosító záradékkal két év négy hónappal meghosszabbították (lásd a (161) preambulumbekezdést). Ezt az időtartamot a szükséges beruházások jelentős volta indokolja. Ezt bizonyítja az is, hogy a JCD jelentős gazdasági veszteségeket könyvelt el, és csupán 2016-tól kezdve ért el nyereséget (lásd a lenti 1. táblázatot).

([67]) HL C 8., 2012.1.11., 4. o.

(271) Az ellentételezés paraméterei: a vizsgált támogatási intézkedések (kiegészítő intézkedések) tekintetében az ellentételezés paramétereit a Villo-megállapodás világosan meghatározza.

(272) A túlkompenzáció hiányának ellenőrzése: a túlkompenzáció hiányának ellenőrzését mind az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat (lásd a 4. cikkének e) pontját), mind az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály (lásd a 16. pontjának e) alpontját) összeegyeztethetőségi kritériumként írja elő. A Bizottság a (262) preambulumbekezdésben megállapította, hogy a szóban forgó esetben az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 4. cikkének e) pontja nem teljesült. A könyvvizsgáló, azaz a KPMG könyvvizsgáló cég ellenőrzéseiből azonban az derül ki, hogy a 2009 és 2017 közötti időszakban nem történt tényleges túlkompenzáció (lásd az alábbi 1. táblázatot).

1. táblázat

A túlkompenzáció hiányának ellenőrzése

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Összesen
A 2 m^2-es felületekből származó hirdetési bevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A sárvédők hasznosításából származó bevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A 8 m^2-es felületekből származó hirdetési bevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A felhasználóktól származó bevételek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A továbbhárított illetékekből származó bevétel 2 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A továbbhárított illetékekből származó bevétel 8 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Összes bevétel (A)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Regionális díj	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Az árfelülvizsgálati záradékból eredő bevétel	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
A közszolgáltatás ellentételezése összesen (B)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kiragasztási illetékek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Közvetlen üzemeltetési költségek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Igazgatási költségek	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Értékcsökkenési leírás	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Összes költség (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Üzemeltetési eredmény (D) = (A) + (B) - (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Megtérülés (E) = (D) / (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	*[...]*

(273) A CCB több észrevételt tett a túlkompenzáció hiányának ellenőrzésével kapcsolatban.

(274) Egyrészről a CCB úgy véli, hogy a hirdetési felületek kihelyezéséhez és üzemeltetéséhez kapcsolódó költségek nem vehetők figyelembe a JCD számára nyújtott ellentételezés kiszámításánál (lásd a (162) preambulumbekezdést). Másrészt a CCB szerint a közterületek hirdetési célokból történő ingyenes hasznosítását (ahogyan a CCB a helyi közterület igénybevételéért fizetendő díj alóli mentességet nevezi) a hirdetési felületek értékéhez viszonyítva kellene számszerűsíteni (lásd a (165) preambulumbekezdést).

(275) A Bizottság valóban úgy véli, hogy a hirdetési felületeket kell figyelembe venni a túlkompenzáció ellenőrzésénél. Ez a hirdetési felületekből származó tényleges bevétel és felmerült költségek figyelembevételével történik. Ennek vonatkozásában nem kell a reklámfelületi oldalak értékeléséhez folyamodni, mivel az maga is azoktól a bevételektől és költségektől függ, amelyeket ezek a hirdetési felületek generálhatnak (lásd a fenti 1. táblázatot). Amennyiben a hirdetési felületek hasznosításának értéke meghaladja a Villo-koncesszió üzemeltetéséhez kapcsolódó költségek fedezéséhez szükséges szintet, ez az egyensúlyhiány e számítások alapján túlkompenzáció megállapításához vezetne.

(276) A CCB vitatja a helyi adók alóli mentességből eredő támogatási összeget (lásd a (164) preambulumbekezdést). A JCD több hibát talált a CCB számításaiban (lásd a (217) preambulumbekezdést). A Bizottság azonban megjegyzi, hogy még ha a CCD által megállapított évi 650 000 eurós támogatási összeget vesszük is figyelembe, a közszolgáltatási feladat a 2009 és 2017 közötti időszakban összességében veszteséges volt.

(277) A CCB azon állításával kapcsolatban, amely szerint a Villo-megállapodás üzemeltetése során a JCD által viselt költségek lényegesen alacsonyabbak az eredetileg megadottaknál (lásd a (209) preambulumbekezdést), elegendő megállapítani, hogy a túlkompenzáció hiányának ellenőrzése a JCD által viselt tényleges költségeken, nem pedig előrejelzéseken vagy becsléseken alapul.

(278) Összefoglalóan a Bizottság megállapítja, hogy a JCD nem részesült túlkompenzációban a Villo általános gazdasági érdekű szolgáltatás 2009 és 2017 közötti nyújtása tekintetében.

(279) A Bizottság véleménye szerint a túlkompenzáció hiányának ellenőrzésére szolgáló mechanizmus megléte valóban elengedhetetlen ahhoz, hogy egy támogatást az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alapján összeegyeztethetőnek lehessen nyilvánítani, amennyiben az állam felel a túlkompenzáció hiányának ellenőrzéséért, valamint ahhoz, hogy egy támogatást a bejelentett intézkedések tekintetében az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály értelmében összeegyeztethetőnek lehessen minősíteni, amennyiben ez az ellenőrzési mechanizmus szolgál alapul a Bizottság számára a jövőbeni túlkompenzáció lehetőségének kizárásához, és a Bizottság nem végez utólagos ellenőrzéseket. Ha a Bizottság utólagosan ellenőrzi a túlkompenzáció hiányát, ez a formális kritérium tárgytalanná válik, tekintve, hogy a potenciális túlkompenzáció megelőzését célozná. Amennyiben a Bizottság utólagos ellenőrzést végez, a megállapított túlkompenzációt vissza kell fizetni, függetlenül attól, hogy létezik-e vizsgálat, és fordítva, a túlkompenzáció hiánya elegendő ahhoz, hogy teljesüljenek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály összeegyeztethetőséggel kapcsolatos követelményei.

(280) A szóban forgó ügyben a Bizottság véleménye szerint az, hogy a tagállam a múltban hiányos ellenőrzést végzett, amikor nem volt túlkompenzáció, korlátozott jelentőséggel bír, amennyiben ennek célja (a túlkompenzáció hiánya) megvalósult. Meg kell jegyezni, hogy azokban az esetben, amikor a Bizottság elutasító határozatot fogadott el és elrendelte a közszolgáltatások ellentételezések visszafizettetését (amennyiben a közszolgáltatás fogalommeghatározása tekintetében nem volt nyilvánvaló hiba), ezek a visszafizettetések csak a Bizottság által kiszámított túlkompenzációra vonatkoztak, függetlenül a tagállam által végzett ellenőrzés minőségétől ([68]). Mindezen esetekben a túlkompenzáció tagállami ellenőrzése vagy hiányzott, vagy hibás volt (amiből adódóan túlkompenzációra került sor). Ilyen helyzetben az alternatív megoldás a közszolgáltatás üzemeltetője számára a közszolgáltatásért nyújtott ellentételezések összességének visszafizettetése lenne – még akkor is, ha az üzemeltető biztosította a közszolgáltatást –, kizárólag a kielégítő ellenőrzési mechanizmus hiányára alapozva, és függetlenül a túlkompenzáció tényleges összegétől.

(281) Egy ilyen megközelítés végső esetben akár azt is eredményezheti, hogy a közszolgáltatásokért a gazdasági szereplőnek megítélt valamennyi ellentételezést visszafizettetik, miközben nem történt túlkompenzáció. A Bizottság megítélése szerint ez az alternatíva ellentétes lenne az EUMSZ alapelveivel az általános gazdasági érdekű szolgáltatások Unión belüli alapvető szerepét illetően, különös tekintettel az EUMSZ 14. cikkére, amelynek értelmében az Uniónak gondoskodnia kell arról, hogy ezek az általános gazdasági érdekű szolgáltatások olyan elvek alapján és feltételek mellett működjenek, amelyek lehetővé teszik rendeltetésük teljesítését.

(282) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a túlkompenzáció hiányának ellenőrzésére vonatkozó feltétel a szóban forgó esetben teljesültnek tekinthető.

A 2006/111/EK bizottsági irányelv betartása ([69])

(283) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály 18. pontjának értelmében „[a] Szerződés 106. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben a támogatás csak akkor tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha a vállalkozás szükséges esetben megfelel a 2006/111/EK irányelvnek”.

(284) A könyvelés szerinti elkülönítés tekintetében voltak bizonyos bizonytalanságok a JCD analitikus könyvelésével kapcsolatban, különös tekintettel arra, ahogyan a nemzeti szinten megtárgyalt szerződések révén termelt bevételeket leosztják a Villo-koncesszió részét képező hirdetési felületekre (lásd a (184) preambulumbekezdést). A Villo-megállapodáshoz csatolt második módosító záradék elfogadása nyomán (lásd a 4.6. szakaszt) a könyvvizsgáló évente ellenőrzi a könyvelés szerinti elkülönítés elveinek a JCD általi alkalmazását. Ezt az ellenőrzést a korábbi időszak (2009–2017) egésze tekintetében is elvégezték, és a belga hatóságok, valamint a JCD magyarázatai nyomán (lásd a (196), (214) és (215) preambulumbekezdést) a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az analitikus könyvelés eleget tesz a 2006/111/EK irányelv követelményeinek, és a túlkompenzáció hiányának ellenőrzése (lásd a fenti 1. táblázatot) megfelelően végzett könyvelés szerinti elkülönítés alapján történik.

A túlkompenzáció hiánya

(285) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály 49. pontjának értelmében „[a] tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy […] a vállalkozások nem részesülnek az ezen szakaszban meghatározott összeget meghaladó ellentételezésben”.

([68]) Ezzel összefüggésben lásd különösen az SA.14588. sz. ügyben hozott 2012. január 25-i határozatot, valamint az SA. 37977. sz. ügyben hozott 2018. július 10-i határozatot.

([69]) A Bizottság 2006/111/EK irányelve (2006. november 16.) a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról, illetve egyes vállalkozások pénzügyi átláthatóságáról (HL L 318., 2006.11.17., 17. o.).

(286) A (272) preambulumbekezdésben foglaltaknak megfelelően a JCD az eltelt időszak vonatkozásában nem részesült túlkompenzációban.

Következtetés

(287) A fentiek alapján a Bizottság megállapítja, hogy a JCD számára a Villo-megállapodás keretében biztosított támogatási intézkedések a Villo-koncesszió második módosító záradék elfogadását megelőző időszakának vonatkozásában – azaz a 2008. december 5-től 2018. március 29-ig terjedő időszak tekintetében – az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály alapján összeegyeztethetőek a belső piaccal.

4.8. **A második módosító záradékot követő intézkedések értékelése**

4.8.1. *Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállása*

(288) mivel a második módosító záradék nem módosítja a Villo-megállapodás keretében a JCD számára nyújtott intézkedéseket, az állami támogatás meglétére vonatkozóan a Bizottság értékelése (lásd a (229)–(249) preambulumbekezdést) változatlan.

4.8.2. *Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozattal való összeegyeztethetőség*

(289) A második módosító záradék helyesbíti az előző megbízásban feltárt hiányosságokat (lásd a (262) preambulumbekezdést), világos és egyértelmű leírást adva az esetleges túlkompenzáció visszafizetésének módjáról és elkerülésének eszközeiről.

(290) Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat 6. cikke kimondja, hogy „[a] tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy […] a vállalkozás nem részesül az 5. cikkben meghatározott összeget meghaladó ellentételezésben [az ellentételezés összege nem haladhatja meg a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges nettó költséget, beleértve egy észszerű nyereséget is]. A Bizottság kérésére erről bizonyítékot kell tudniuk szolgáltatni. A tagállamok a megbízás időtartama alatt legalább 3 évente, valamint annak lejártakor rendszeresen ellenőrzéseket hajtanak végre vagy gondoskodnak azok végrehajtásáról."

(291) A 6. cikk emellett azt is előírja, hogy „[h]a egy vállalkozás az 5. cikknek megfelelően meghatározott összeget meghaladó ellentételezésben részesült, a tagállamnak vissza kell fizettetnie az érintett vállalkozással a kapott túlkompenzációt."

(292) A második módosító záradék rögzíti, hogy egy könyvvizsgáló évente ellenőrzi, hogy az ellentételezés összege nem haladja meg a közszolgáltatás teljesítéséhez szükséges mértéket, beleértve egy észszerű nyereséget is. A küszöbérték meghaladása esetén a JCD-nek a küszöbérték feletti összeg erejéig visszamenőleges hatállyal meg kell fizetnie a küszöbértéket meghaladó összeget (lásd a (225) preambulumbekezdést).

(293) A (289)–(292) preambulumbekezdésben kifejtett indokok alapján a Bizottság megállapítja, hogy a JCD számára a Villo-megállapodás keretében biztosított támogatási intézkedések a második módosító záradék elfogadásától kezdődően az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat alapján összeegyeztethetőek a belső piaccal.

(294) Meg kell jegyezni, hogy ez az ellenőrzés a költségekhez viszonyított nyereség és egy [10-20] %-os referenciahaszonkulcs összevetésén alapul, ami a bevételek vonatkozásában [10-20] %-os standard haszonkulcsnak felel meg, amely a CCB-vel és a JCD-vel történt egyeztetések alapján észszerűnek minősül ([70]). A CCB észrevételének figyelembevétele érdekében (lásd a (213) preambulumbekezdést) a bevételekhez viszonyított haszonkulcs helyett a költségekhez viszonyított haszonkulcsot részesítettük előnyben.

5. **AZ 1984. ÉVI SZERZŐDÉS SZERINTI HIRDETÉSI FELÜLETEKRE VONATKOZÓ RÉSZHEZ KAPCSOLÓDÓ ÖSSZEEGYEZTETHETETLEN TÁMOGATÁSOK VISSZAFIZETÉSE**

(295) Ha a Bizottság megállapítja, hogy valamely támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal, az EUMSZ értelmében a Bizottság hatáskörrel rendelkezik annak eldöntésére, hogy az érintett tagállamnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e a támogatást ([71]). Az uniós bíróságok állandó ítélkezési gyakorlatukban azt is kimondták, hogy a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatás eltörlésére vonatkozó tagállami kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ([72]).

([70]) Lásd még az eljárás megindításáról szóló határozat (109) preambulumbekezdését.
([71]) A Bíróság 1973. július 12-i ítélete, *Bizottság kontra Németország*, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13. pont.
([72]) A Bíróság 1990. március 21-i ítélete, *Belgium kontra Bizottság*, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 66. pont.

(296) Ebben az összefüggésben az uniós bíróságok úgy vélték, hogy ez a célkitűzés akkor teljesül, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenesen odaítélt támogatások összegét. A támogatás visszafizetésével a kedvezményezett elveszíti azt az előnyt, amelyet a versenytársaival szemben élvezett a belső piacon, és visszaáll a támogatás juttatása előtti helyzet ([73]).

(297) Ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikkének (1) bekezdése kimondja: „Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére".

(298) Ezért, mivel a szóban forgó intézkedések az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével kerültek végrehajtásra, és jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatásnak minősülnek, a támogatásokat az odaítélésüket megelőző piaci helyzet visszaállítása érdekében vissza kell fizettetni. A visszafizetés tárgyát képező időszak a (131)–(141) preambulumbekezdésben meghatározott módszertan szerint a támogatás kedvezményezett számára történő biztosításának időpontjától a tényleges visszafizetés időpontjáig terjed. A visszafizettetendő összegeknek tartalmazniuk kell a kamatokat a tényleges visszatérítés időpontjáig.

6. **ÖSSZEFOGLALÓ KÖVETKEZTETÉSEK**

6.1. **Az 1984. évi szerződés szerinti hirdetési felületekre vonatkozó rész**

(299) A Bizottság úgy véli, hogy ami az 1984. évi szerződés végrehajtása keretében Brüsszel város területén kihelyezett és az 1999. évi szerződés 10. mellékletében meghatározott lebontási időn túl bérleti díj és adók fizetése nélkül fenntartott hirdetési felületek JCD általi üzemeltetését illeti, az állami támogatással kapcsolatos kumulatív kritériumok teljesülnek, és ezért ez az intézkedés az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül.

(300) A támogatási intézkedés jogszerűsége tekintetében a Bizottság megállapítja, hogy a panasz e részének tárgyát képező intézkedésről, amely az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, nem érkezett tájékoztatás az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint, és az intézkedést végrehajtották. Ezért jogellenes támogatásnak minősül.

(301) A Bizottság emellett úgy véli, hogy ez a támogatás a belső piaccal összeegyeztethetetlen, és ezért a támogatást (a tőkeösszeget és a kamatokat) a Bíróság CELF-ügyben alkalmazott ítélkezési gyakorlatának ([74]) megfelelően vissza kell fizettetni.

6.2. **A Villo!-ról szóló rész**

(302) A Bizottság úgy véli, hogy a Villo-megállapodásban foglalt intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése alapján állami támogatásnak minősülnek.

(303) Ugyanakkor a Villo-megállapodásban meghatározott intézkedések az EUMSZ 106. cikkének (2) bekezdése alapján összeegyeztethetők a belső piaccal.

(304) A koncesszió 2008. december 5-i kezdetétől a második módosító záradék (lásd a 4.6. szakaszt) 2018. március 29-i aláírásáig terjedő időszak tekintetében a Bizottság úgy véli, hogy a Villo-megállapodásban foglalt intézkedések eleget tesznek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály követelményeinek (lásd a 4.7. szakaszt). Ezért ezek vonatkozásában nem kerülhet sor visszafizettetésre, annak ellenére, hogy jogellenes állami támogatások, mivel nem jelentették be őket az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint.

(305) Ami a második módosító záradék aláírásától a koncesszió végéig, 2026. szeptember 16-ig terjedő időszakot illeti, a Bizottság véleménye szerint az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat feltételei teljesülnek, feltéve, hogy az említett módosító záradékban meghatározott feltételeket szigorúan betartják (lásd a 4.8. szakaszt),

([73]) A Bíróság 1999. június 17-i ítélete, *Belgium kontra Bizottság*, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64. és 65. pont.

([74]) A Bíróság 2008. február 12-i ítélete, *CELF és Ministre de la Kultúra et de la Communication („CELF I.")*, C-199/06, ECLI:EU:C:2009:79.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A JCD számára nyújtott állami támogatás, amelynek összege az 1984. évi szerződés végrehajtása keretében Brüsszel város területén kihelyezett és az 1999. évi szerződés 10. mellékletében meghatározott lebontási időn túl fenntartott hirdetési felületek után meg nem fizetett bérleti díjak és adók összegének felel meg, és amelyet Belgium a 2001. szeptember 15. és 2010. augusztus 21. közötti időszakban az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének (3) bekezdését megsértve jogellenesen biztosított, összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

2. cikk

(1) Belgiumnak vissza kell fizettetnie a kedvezményezettel az 1. cikkben említett támogatást.

(2) A visszafizettetendő összegek után a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásuk napjától a tényleges visszafizettetésükig kamatot kell fizetni.

(3) A kamatokat a 794/2004/EK bizottsági rendelet V. fejezetével összhangban kamatos kamattal kell kiszámítani ([75]).

3. cikk

(1) Az 1. cikkben említett támogatást haladéktalanul és ténylegesen vissza kell fizettetni.

(2) Belgium biztosítja e határozatnak az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtását.

4. cikk

(1) Az e határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül Belgium benyújtja a következő információkat a Bizottságnak:

a) a kedvezményezettel visszafizettetendő teljes összeg (tőke és kamatok);

b) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes bemutatása;

c) az azt igazoló dokumentumok, hogy a kedvezményezettet felszólították a támogatás visszafizetésére.

(2) Belgium az 1. cikkben említett támogatás visszafizettetésének teljesítéséig folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtása érdekében elfogadott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. Belgium a Bizottság egyszerű kérésére azonnal benyújtja a Bizottság részére az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekre vonatkozó információkat. Részletes tájékoztatást ad továbbá a kedvezményezett által már visszatérített támogatási összegről és kamatokról.

5. cikk

(1) A Villo-megállapodásban foglalt intézkedések az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alapján állami támogatásnak minősülnek.

(2) A Villo-megállapodás aláírásának napjától, 2008. december 5-től a Villo-megállapodáshoz csatolt második módosító záradék aláírásáig, 2018. március 29-ig terjedő időszak tekintetében a Villo-megállapodásban foglalt intézkedések eleget tesznek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó 2012. évi keretszabály ([76]) követelményeinek, és összeegyeztethetőek a belső piaccal. Ezek a támogatások azért jogellenesek, mert nem jelentették be őket az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint.

([75]) A Bizottság 794/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

([76]) A Bizottság közleménye az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról (HL C 8., 2012.1.11., 4. o.).

(3) A második módosító záradék aláírásától, 2018. március 29-től a koncesszió végéig, 2026. szeptember 16-ig terjedő időszak tekintetében a Villo-megállapodásban foglalt intézkedések megfelelnek az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló 2012. évi határozat ([77]) feltételeinek, és a belső piaccal összeegyeztethetőek, feltéve, hogy a Villo-megállapodáshoz csatolt második módosító záradékban meghatározott feltételeket szigorúan betartják.

6. cikk

Ennek a határozatnak a Belga Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2019. június 24-én.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja

([77]) A Bizottság 2012/21/EU határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.).